11191

LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet
Bibliogr Tarnybos

LITH.BIBL.SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL.61832

DARBININKAS

L NR. 63. SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, RUGSĖJIS - SEPT. 24, 1965 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTŲ

Rostowas aiškina Amerikos užsienių politikos kelius

WALT W. ROSTOWAS, Amerikos užsienių politikos planuotojas.

Amerikos politikos atskirus žygius lengviau suprasti, turint prieš akis bendrus tos politikos pagrindus — siekimus ir jam įvykdyti kelius

Amerikos užsienių politikos planavimo šefas Walt W. Rostowas spaudai dėstė užsienių politikos "filosofiją" — siekimus ir būdus jiem įvykdyti.

Amerikos užsienių politikos tikslas — aiškino — yra "**pasaulio bendruomenė, suderinta su Jungtinių Tautų chartos principais**".

Kelyje į tokią "**bendruomenę**" Amerika susiduria su trejopom problemom: **išspręsti pasauly agresijų klausimą; pervesti tautas iš priklausomybės į dalininkus su kitom tautom; suvesti komunistų valdomas tautas į taikingus santykius su pasaulio bendruomene.**

Kas Amerikos daroma šiame kelyje? Esą nuo 1945 Amerikos politika siekia "ginti tautų nepriklausomybę ir stiprinti ilgoje distancijoje jų savitarpinį priklausymą". Trumano doktrina, Marshallo planas buvo sukurti tam, kad tautas pastatytų ant savų kojų. Bet— tęsi Rostowas — tuo pat metu tautos turi suprasti, kad senoviškas nacionalizmas yra nepakankama bazė spręsti pasaulio problemom, kuriose tautos viena kitos priklauso. Pridėjo pavyzdžius: jokia tauta viena šiandien negali atsispirti komunistų atominei jėgai; nėra tautos, nepriklausomos nei prekyboje, nei finansų reikaluose. Kalbėjo tad apie **regionalizmo** reikalą. Tokis regionalizmas sukurtas Europoje, bet jį kliudo de Gaulle nacionalizmas. Tokis regionalizmas turįs išaugti ir lotynų Amerikoje.

Tur būt, turėdamas galvoje Amerikos politikos trečią siekimą, Rostowas aiškino, kad "pasaulį auga nacionalizmas—tiek turtingos, tiek suskurdusios tautos nori paimti labiau į savo rankas savo likimą"... Jeigu R. kalbėjo apie "agresinį komunizmą" ir "senamadį nacionalizmą" kaip dvi jėgas, kurios kliudo sukurti "pasaulio bendruomenę"; jeigu smerkė de-Gaulle nacionalizmą, tai kitaip jis galvoja apie tą patį nacionalizmą, kai kyla klausimas dėl komunizmo valdomų tautų. Esą suvedant komunistų valdomas tautas su Vakarų pasauliu, **"bus sumažinta jų agresija ir paskatintas jų viduje nacionalizmas"**.

AMINTORE FANFANI, naujas naujas Jungt. Tautų pirmininkas.

Kas tuo keliu Amerikos politikos laimėta? — Konkrečiai tesuminėjo "lemtingą pažangą" Vietname, kitur tenkinosi bendru žodžiu, kad pažanga žingsnis po žingsnio rodosi. Skaitytojas jau pats turi stebėti konkrečius faktus, kiek jie reiškia anoje politinėje sistemoje laimėjimus.

ULTIMATUMĄ PRIĖMĖ: kas laimėjo?

Saugumo Tarybos ultimatumą nutraukti karo veiksmus priėmė Indija, paskiau ir Pakistanas. Pakistanas priėmė delsdamas, statydamas sąlygas, jausdamas prievartą ir išduotas sąjungininkų Seato bei Cento sąjungose, nepakankamai paremtas kom. Kinijos.

Kas toliau? Saugumo Tarybos ultimatumas skelbė sustabdyti karo veiksmus, atsitraukti iki rugsėjo 5 linijos: paskui numatytos derybos tarp Indijos min. pirm. Shastri ir Pakistano prezid. Ayub, dalyvaujant Sovietų min. pirmininkui Kosyginui. Pakistanas nesitiki tokiose derybose pasieksiąs apsisprendimo Kašmirui. Jam palieka nusivylimas Jungtinėm Tautom, kad jos siekė paremti ne pačių Jungtinių Tautų 1949 nutarimą, bet galingesnę pusę —to nutarimo nevykdančią. Už J. Tautų ultimatumą betgi atsakomybę Pakistanas verčia Amerikai. Nuotaikos prieš Ameriką prasiveržė dešimties tūkstančių minios demonstracija Karachi: sudegino Amerikos skaitytklą, nuplėšė vėliavą; skelbė reikalavimus pasitraukti iš J. Tautų, iš Cento, Seato. Chr. Sc. Monitor korespondento informacija, amerikiečiui pavojinga pasirodyti gatvėje.

Amerika iš to karo, kuriame nedalyvavo, išeina tuo tarpu pralaimėjusi. Laimėjusi išeina Sovietų Sąjunga, kuri virsta dabar tarpininku. Kiek bus laimėjusi kom. Kinija, parodys tolimesnis veiksmas.

SOVIETŲ POLITIKOS LINIJA prieš Vakarus griežtėja?

Stebėtojai vertina, kad **Sovietų linija santykiuose su Vakarais pagriežtėjo.** Laukiama spaudimo iš Maskvos. Pirmiausia dėl Vokietijos.

To griežtėjimo žymės — Sovietai sustiprino ryšius su komunistiniais Europos režimais, su Varšuvos bloko nariais. Netgi su Rumunija, apie kurią buvo kalbama, kad ji gerokai pasitraukusi nuo Maskvos. — Kosyginas pasikalbėjime su anglų korespondentu kaltino Angliją ir davė suprasti, kad nemano lankytis Londone. — Maskvos radijas pripažino nesutarimus su kinų komunistais, bet atnaujino propagandą už komunistų solidarumą. Dėmesio verta ir tai, kad Sovietuose sustiprinta karių įtaka, sustiprintas jiem atlyginimas.

Pagriežtėjimo priežastis — kom. Kinijos spaudimas. Sovietai negali to spaudimo nuleisti niekais. Mato, kaip kinų propaganda, kurioje Sovietų Sąjungą vadina Amerikos priemiesčiu, veikia kitus komunistus ir juose randa pritarimo. Tad Sovietai turi pasirodyti Vakaram svetimi ir priešingi.

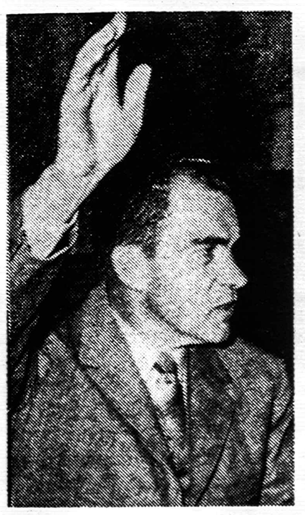

AŠ GRĮŽTU! R. Nixonas po 16 dienų kelionės Azijoje savo pareiškimais vėl stoja kaip pirmasis tarp respublikonų.

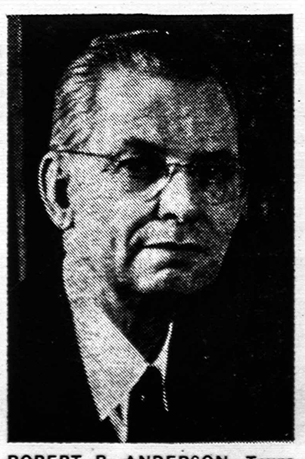

ROBERT B. ANDERSON, Texas pramoninkas, prezidento draugas, išvyko "biznio reikalais į Alžirą. Spėjama, kad jo kelionės tiklas panašus, kaip Harrimano "atostogos" Maskvoje žinant, kad Alžire veikia Vietnamo "Išlaisvinimo fronto" atstovas.

— **Nato manevruose** Graikija leido dalyvauti graikų karininkam drauge su turkais. Tai pirmas sykis nuo įtampos dėl Kipro. Sakoma, kad įtampa sušvelnėjusi.

Pakistanas grasina, Pakistaną ramina

Rugsėjo 23 d. buvo sustabdytos kovos. Pakistano užs. reikalų ministeris, priimdamas ultimatumą, Saugumo Tarybai pareiškė: esą Saugumo Taryba turinti paskutinę progą pavartoti savo autoritetą Kašmiro klausimui išspręsti; jei to nebus, tai Pakistanas iš Jungtinių Tautų pasitrauks.

Pakistano prezidentas Ayub Khan skambino prezidentui L. Johnsonui rugsėjo 22. Prezidentas pažadėjęs paramą, kad Jungt. Tautos imtųsi spręsti Kašmiro klausimą.

Saugumo Taryba pasiųs į Indijos-Pakistano pasienį stebėtojus.

ALŽIRAS IR UŽSIENIO KOMUNISTAI

Prancūzijos komunistai rengia pogrindį Ben Bellai grąžinti į Alžiro valdžią. Platina gandus, kad jo konkurentas Houari Boumedienne esąs Amerikos CIA remiamas. Čekoslovakijos komunistai su Maskvos pritarimu taip pat organizuoja arabų komunistus Ben Bellos naudai. Kom. Kinija dabar daugiau palaiko Boumedienne, nes nori, kad nebūtų sukliudyta Azijos-Afrikos konferencija.

— **Sustreikavo** 35, 000 Boeing mašinistai. Juos parėmė ir TWA unijos mašinistai.

— **Streikuoja** V. Virginijoje 10,000 angliakasių užstodami 6 angliakasius, kurie buvo pašalinti dėl ankstesnio streiko. Juos parėmė ir Ohio angliakasiai.

Pietų Amerika šiaurės pėdom

Lotynų Amerikos valstybės staiga pasekė Jungtinių Valstybių prekybininkų keliais —plėsti prekybą su komunistiniais režimais. Argentina nupirko iš Sovietų naftai gręžti įrengimų už 200 mil., iš Rumunijos taip pat. Jiem siunčia kviečius. El Salvador parduoda rytų Europai kavą, Meksika Čekoslovakijai tabaką, Sovietam kviečius, Čilė nitratą kom. Kinijai. Brazilija derasi su Maskva dėl ūkinės paramos.

Geriau vėliau, negu niekad

Massachusetts gyventojas Otis B.. Marithew nutarta apdovanoti spalio 8 "sidabrine žvaigžde" už narsų dalyvavimą Angonne kautynėse pirmojo pasaulinio karo metu, prieš 47 metus. Dabar jam jau 69 metai. Kovojo drauge su garsiuoju seržantu Yorku.

ŽYDAI IR INDIJA

Jewish Press informavo, kad Indijos atsovas B. K. Nehru Washingtone spaudos klube aiškinęs, jog Indija remia arabų pretenzijas pakeisti sieną su Izraeliu. Laikraštis su kartumu pastebi, kad Indija nenori pakeisti Indijos sienos su Pakistanu dėl Kašmiro.

— **Audros su tornadais** nusiautė Iową, Missouri, Kansas, Oklahomą. Tūkstančiai buvo evakuoti.

— **Apsaugos sekr. McNamara** įtikinėjo, kad taupumo sumetimais reikia dalį kariuomenės iš Europos atšaukti. Tam pasipriešino valstybės departamentas ir laimėjo.

Gynė laisvę ir turėjo trauktis

Sovietų "Pravdos" redaktorius A.M. Rumiancevas pakeistas užsienių reikalų ministerio pavaduotoju M.V. Zimianinu. Rumiancevas, partijos organo redaktorius, buvo kritikavęs "Izvestijas", vyriausybės organą, gindamas rašytojų laisvę.

— **Bolivijoje** kariuomenė numalšino perversmą. Žuvo 11. Įvesta karo padėtis.

AUSTRALIJAI ateina eilė rūpintis, ar Sukarno, sykį įteisintas Jungt. Tautų, paremtas JAVbių, vykdys agresiją toliau?

Australija susirūpino dėl Indonezijos. Susirūpino dėl to, kad Indonezija ima rodyti tolesnės ekspansijos ir agresijos užsimojimus.

N. Gvinejoje, kuria 1962 atėmė iš Olandijos, Indonezija leido organizuotis partijom. Lig šiol ten jos buvo uždraustos. Galingiausia Indonezijoje yra komunistų partija. Ji bus tokia ir V. Gvinejoje. Čia susiorganizavę komunistai atsidurs prie Australijos valdomos Gvinejos rytinės dalies. Prasidės infiltracija. Australai mato, kad infiltracija bus tik pradžia naujom Indonezijos provokacijom ir reikalavimam, kurie palies jau ne Olandiją, bet Australiją.

•

N. Gvinejos istorijoje lemiamą rolę atliko Jungtinės Tautos; o taip pat ir Jungtinės Valstybės. Kai ėjo kovos tarp Indonezijos infiltruojamų partizanų ir Olandijos kariuomenės N. Gvinejoje, Jungtinės Valstybės buvo "neutralios" ir neleido pasinaudoti Amerikos uostais Olandijos kariuomenei, siunčiamai į N. Gvinėją. Jungtinės Tautos atsistojo Indonezijos pusėje — 1962 nutarė perimti iš Olandijos N. Gvinėjos vakarinę teritoriją ir ja perduoti Indonezijai. Taip ir buvo padaryta.

Jungtinės Tautos teatsižvelgė į vietos gyventojų papuasų prašymą duoti jiem nepriklausomybę tiek, kad perdavė Indonezijai teritoriją su sąlyga: — 1969 turi būti leista vietos gyventojam pasirinkti, kam jie nori priklausyti ir kaip valdytis. Indonezija dabar ir nesirengia organizuoti pasirinkimo. Sako — jie jau pasirinko.

•

Kas gali žiūrėti su ironija į įvykių eigą, tas likimą teritorijos, dėl kurios susirūpino Australija, matytų tokį: ateis vėl į Jungtines Tautas Indonezijos pretenzijos... Pagal ligšiolinę tradiciją Jungtinės Tautos nutars panaikinti Australijos kolonializmą Gvinejoje, pripažins apsisprendimo teisę vietos gyventojam ir nekliudys ta teisę įvykdyti Indonezijai. Amerikai bus palikusi teisė duoti Indonezijai paramos.

Taip vyksta gal dėl to, kad Australija turi 14 mil., o Indonezija 105 mil. gyventojų.

Iš Lietuvos dar laukiama

Vatikano II susirinkimo ketvirtos sesijos atidaryme dalyvavo kaip pilnateisiai susirinkimo nariai lietuviai vyskupai P. Brazys ir V. Brizgys. Diplomatų eilėse buvo ministeris St. Girdvainis.

Buvo laukiama iš Lietuvos atvykstant rugsėjo 13. Turėjo atvykti septyni asmens —vyskupijų valdytojai prel. J. Labukas, kan. P. Bakšys, kan. Krivaitis, taip pat kunigai Barauskas ir Krišč.ūnas, lydimi Petrausko ir Jaskevičiaus korespondentų titulu. Bet pranešta dieną neatvyko. Paskiau buvo pranešta iš Maskvos, kad atvyksta rugsėjo 20.

— **Jungtinių Tautų** 20 sesijos pirmininku rugsėjo 21 išrinktas Italijos užsienių reikalų min. Amintore Fanfani.

— **Pavergtos Europos Seimo** pirmininku rugsėjo 21 išrinktas V. Sidzikauskas (Lietuva), vicepirmininku St. Korbonskis (Lenkija), gen. sekr. E. Gaspar (Vengrija).

— **Pakistano -Indijos kare**, trukusiame tris savaites, žuvusių skaičius dar nežinomas. Viename tik mieste Kazur, rugsėjo 14 subombarduotame Indijos aviacijos, griuvėsiuose buvę palaidota 1,200.

— **Graikijoje** karalius paskyrė trečią min. pirmininką po Papandreou atleidimo. Trečiasis, Stephan Stephanopoulos, buvęs Papandreou pavaduotojas, tikis gauti 152 balsus iš 300 parlamente.

— **Anglijoje** kalbama apie naujus parlamento rinkimus. Gal net spalio gale. Vyriausybė nori didesnės paramos. Taip skelbia konservatoriai, opozicija. Vyriausybė tai paneigia.

— **Nuo antrojo pas. karo** pabaigos buvo jau 40 vietinio pobūdžio karų.

— **Vatikano konsilijoje** rugsėjo 21 1997 balsais prieš 224 priimtas deklaracijos dėl religinės laisvės projektas kaip svarstymo pagrindas. Deklaracijos vedamoji mintis — religinė laisvė priklauso kiekvienam pagal jo sąžinę.

VACLOVAS SIDZIKAUSKAS, naujas Pavergtos Europos Seimo pirmininkas.

Prancūzijai rinkimų eilė ateina

Prancūzijoje prezidento rinkimuose gruodžio 5 prieš de Gaulle ar jo kandidatą stos kaip kandidatas Francois Mitterand, buvęs vidaus ir teisingumo ministeris. Ankstesnis konkurentas Defferre atsisakė, kada socialistai nesutiko jo paremti. Nelengva apsispręsti komunistam dėl balsavimo — jie mielai balsuotų prieš de Gaulle, bet dabartinėje de Gaulle politikoje jiem patinka jo nusistatymas prieš Nato. Ar de Gaulle bus pats kandidatas ar jis ką pasiūlys, dar neskelbiama.

— **Vietname** rugsėjo 21 Amerikos aviacija turėjo didžiausius vienos dienos nuostolius — neteko 6 bombonešių ir helikopterio.

— **Gallupas rado,** kad pietuose griežta Nixono linija Vietnamo politikoje pritarimo turi 47 proc., Johnsono linija 44.

— **Helleris,** buvęs prezidento Kennedy ūkinis patarėjas, pakviestas kur pasakyti kalbą, gauna už kievieną po 500 - 1500 dol.

— **Kom. Kinija** pakartotinai apkaltino Indiją sulaužus sieną ir provokuojant konfliktą.

Į Marsą 1971

Amerika paskelbė planą siųsti raketą su instrumentais į Marsą, kada jame nusileistų, 1971. Paskiau eis jau kitos planetos. Marsas yra nuo žemės už 140 mil. mylių. Tais 1971 jis bus arčiausiai prie žemės — priartėja kas 25 mėnesiai.

— **Atstovų Rūmai** priėmė rezoliuciją, kad Amerikos karinė jėga gali būti pavartota bet kur šiame žemyne, apsaugai nuo valdžios pagrobimo į komunistų rankas.

Los Angeles nesibaigė

Los Angeles rasinė įtampa nutildyta, bet nepašalinta. Time žurnalas mini vieno negrų kovotojų pareiškimą: "Paskutiniu laiku mes nesiėmėme žudyti baltųjų. Ateity bus kitaip".

Kovotojų daugiausia esą iš nenormalių šeimų, o tokių šeimų esą gausu.

Betsy liekanos

New Orleans po Betsy hurikano ilgai dar nebus normalus. Vanduo dar nebaigė nuslūgti. Renkami žmonių ir gyvulių lavonai. Policija nušovė šimtus gyvačių ir porą krokodilų, kurie buvo atkeliavę į miestą. Daug gyventojų buvo aprieti šunų, kurie pasiuto nuo bado ir sūraus vandens. Pasigenda 700 laivelių, kuriuos hurikanas nunešė ar nuskandino. Nuostolius skaičiuoja iki poros bilijonų.

Ar triukšmą reikia kelti?

"Amerikos žydų konferencijos" vadai, 24 organizacijų vadai paskelbė pasninko savaitę prieš žydų persekiojimus Sovietuose.

Jewish Press informuoja, kad tai sukėlė reakcijas Maskvoje. Rabinas J. Leib Levin iš Maskvos telgrafavo atstovybei Washingtone, kad pasninkas esąs beprasmis ir kad "ši demonstracija pablogins santykius tarp Sovietų ir Amerikos". Levinas taip pat paneigė pranešimus apie antisemitizmą Rusijoje. Skelbė taip pat, kad rabinas Israeli Miller, kuris lankėsi iš Amerikos, atvaizdavęs žydų reikalus Sovietuose neteisingai.

Aišku, kad rabinas Levinas buvo įsakytas telegrafuoti. Matyt, Maskvai pasninkas labai nemalonus.

Mano ponai, jus pasakysite savo generolam

Svajonė apie Lietuvą

Kaip vokiečių rašytojas Hans Frentz prisimena epizodus iš Tado Daugirdo paskutinių gyvenimo metų.

Vokiečių rašytojas ir poetas **Hans Frenz** dabar yra jau 81 metų ir gyvena prie Reino. Buvo laikai, kada ir jis buvo jaunas, kovojo pirmame pasauliniame kare prie Verduno, buvo sunkiai sužeistas. Tada susveikęs buvo paskirtas spaudos šefu prie Hindenburgo ir Ludendorffo. Jam pasisekė įtikinti Ludendorffą, kad iš rašytojų bei menininkų maža naudos apkasuose; jie galima naudingesniam darbui skirti. Ir Frenz žinioje buvo sudarytas vadinamas "meno kampelis" Ludendorffo bei Hindenburgo štabe. To "kampelio" dalyviai buvo poetai bei rašytojai Dehmel, Eulenberg, Schmidt Rottluff, Arnold Zweig (tas, kuris paskiau parašė, dėja, menkos vertės romaną iš laikų, kada Lietuvoje buvo svarstomas karaliaus Mindaugo II klausimas). Jie visi dirbo prie 19 laikraščių, kuriuos karinė vadovybė leido užimtuose kraštuose. Lietuvoje tada buvo leidžiama 'Dabartis."

Iš tų laikų Hans Frentz prisiminė susitikimus su **Tadu Daugirdu,** archeologu, muziejaus direktorium Kaune. Iš karo metu Daugirdas nesitraukė iš muziejaus, kad kas neišgrobtų eksponatų.

Frentz atsiminimų žiupsnį paskelbė New Yorko vokiečių laikraštis "Staats-Zeitung und Herold" 1965.8.29. Įdomesnes atsiminimų nuotrupas pakartojam.

—o—

Buvo 1915, kada Hindenburgo kariuomenė nuėjo toli į rytus.

— Sunkios geležinės durys be rankenos atitvėrė nuo viso pasaulio muziejų, esantį už rotušės. Jame buvo drauge valdytojo bei jo dukterėčios Birutės butas — du kambariai ir virtuvėlė apatiniame aukšte. Klibantis senovinis rašomasis stalas už muziejaus senienų buvo mokslininko darbo vieta. Čia jis sėdėjo ir jautėsi ar gerai ar prislėgtas kaip Faustas savo studijų kambary. Birutė turėjo pakankamai darbo, iki sutvarkydavo apdulkėjusius rakandus ir nešukuotą dėdę.

Jei kas pasibeldė iš lauko, ji pasižiūrės pro plyšelį, neatleisdama retežėlio. Ši šviesiaplaukė, skardžiabalsė gabi namų slenksčio saugotoja buvo dėdei kaip gera duktė ir tikrai buvo jo vienintelis gyvenimo džiaugsmas. Atlikus svečio priėmimą, daugiau tuo nesirūpino ir dažė butą naujiem laikam linksmom lietuviškom spalvom, kartais pasidainuodama gimtąsias dainas.

Kam pasisekdavo prasiveržti pro rūpestingai užbarikaduotas duris į vidų, pasijusdavo pirmiausia atsidūręs lyg senienų krautuvėje. Paskui seno rinkėjo vedžiojamas po antrąjį aukštą tuojau būdavo pagautas raižinių, relikvijų, paveikslų, heraldinių ženklų, kurie priminė laikus iš didžiosios kunigaikštystės ar Jogailos karalystės.

Kai vyriausybės sprendimu, užimtoje srityje pasirodė 19 laikraščių — lietuviai gavo 'Dabartį' jų kalba. Karinę prievolę turį atlikti menininkai ir rašytojai iš reicho buvo pritraukti čia.

Buvo neaiškus gandas, kad Lietuva gaus nepriklausomybę. Muziejus taip pat susilaukė daugiau intereso. Richard Dehmel, Herbert Eulenberg nuo Reino ir vokiečių — lietuvių rašytojas iš Šilutės Alfred Brust greitai susidraugavo su Daugirdu. Dehmel, pagautas savotiškų dainų, kurias dainavo mažai pasiekiama Birutė, maldavo dėdę vertimų. Bet čia, kada mažai inteligentų buvo likę, mažai kas galėjo patenkinti Dehmelio norus... Tarp kitko, Dehmelio išverstas dainas paskiau harmonizavo Armin Knab.

Kilo linksmų pasikalbėjimu, kai pasirodė Eulenberg ir susikirsdavo su Daugirdu. Daugirdas kiekvieną, kuris atsilankydavo į muziejų iš platoniško smalsumo, sutikdavo kaip vyriausybės pasiuntinį. Dėl to jis kreipė ginčą linkme, kuri duotų jam galimybių paliesti savo pavergtų tautiečių reikalus: "Mano ponai, jūs pasakysite savo generolam, — pasakykite jiem, kad Vilnius priklauso Lietuvai, nors lenkai rodo šiam tikrai lietuviškam miestui tokią pat meilę kaip mes!" Su tokiais žodžiais jo laikysenoje rodės kažkoks suverenumas: jis jautėsis kaip savo tautos atstovas.

Alfred Brust daugiausia mėgo tylom pasiklausyti Tada Kaune ir Vilniuje jis padarė apmatus savo romanui "Prarastoji žemė" (Die verlorene Erde), kuris jam paskiau pelnė Kleisto premiją. Toje erdvėje Brust tarėsi jaučias savyje neatjungiamus ryšius tarp žmogiškų potraukų ir su šia žeme susijusių galių. Kai jis savo lietuviškas svajones dėstydavo, ne visada galėjai jas suvokti, bet jose švietė tikėjimo kibirkštis. Poetas, kurio gyvenimas per anksti užgeso, kaip Dehmelis išsireiškė, troško surasti tiltą tarp Liuterio ir Dostojevskio

(bus daugiau)

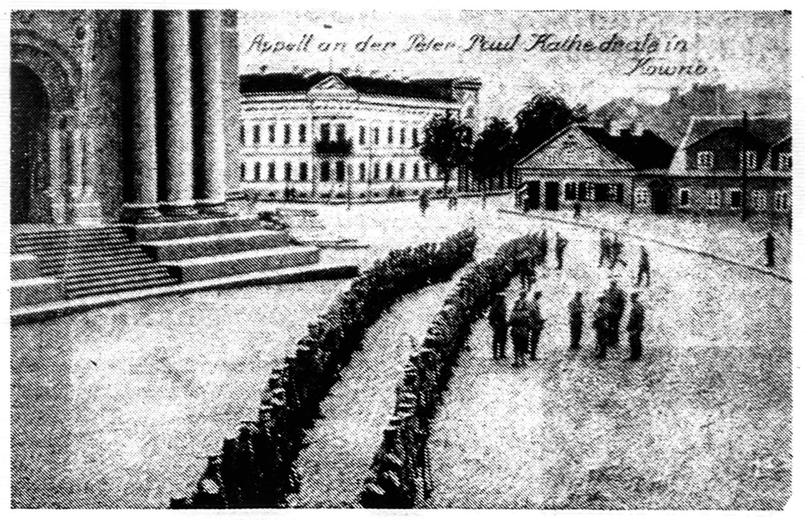

VOKIEČIŲ kariuomenė Kaune pirmo pasaulinio karo metu prie Įgulos bažnyčios. Atvirukas išleistas Berlyne, viršuje — klaidingai nurodyta, kad tai Kauno katedra.

KAS NUTINKA, JEI DU MOKINIAI NUEINA Į KLIERIKUS

Darbininke spausdinome iš Lietuvos į Vokietiją atvykusios moters pasakojimus. Baigusi pasakoti apie save, ji viena kita smulkmena rodė bendrą gyvenimą Lietuvoje.

—o—

Kas jai brovėsi labiausiai iš atminties **religiniame gyvenime?** — Neleista skambinti varpais bažnyčiose. Neleista kunigiškais drabužiais pasirodyti gatvėje. Neleista kunigam lankyti ligonių, nei jiem teikti sakramentų.

Vaikam, kurie eina į mokyklą, yra uždrausta patarnauti mišiom. Mišiom patarnauja senukai ar zakristijonai.

Trūksta maldaknygių ir rožančių. Anksčiau buvo galima gauti dar Mariampolėj, dabar ir ten nėra. Rožančių anksčiau atnešdavo ant šventoriaus ir parduodavo. Dabar, jei kas atneša ir nori parduoti, saugumietis atima ir dar žmogelį nubaudžia.

Didžiausią propagandą prieš tikėjimą varo J. Ragauskas.

Pamaldas laiko daugiausia vakarais, nes sekmadieniais tegali žmonės vykti į miestą apsipirkti.

Švekšnoj atleido gimnazijos direktorių, kai du tos gimnazijos mokiniai tapo klierikais.

Yra ir partinių, kurie lanko bažnyčią, bet kitur, ne savo gyvenamoj vietoj.

—o—

Nors uždarbiai ne visur vienodi, bet atvykusios atminime iškilo toki jai pažįstamos apylinkės skaičiai, kurie apskritai sutampa su kitų šaltinių duomenim:

Kolchozo darbininkas vyras dienai uždirba 1 rublį ir 800 gramų grūdų, moteris 60 kapeikų ir 500 gramų grūdų. Traktorininkas akordiniu darbu užtikrina apie 100 rublių mėnesiui. Kolchozo pirmininkes — 1000 rublių.

Siuvėjas mėnesiui 30 rb. batsiuvis 30 rb., stalius iki 90 rb., raštininkė 120 rb., padavėja 30 rb.

Pensijos? — Jeigu esi išdirbęs 20 metų, pensijos 31 rb., senelio pensija 10 rb. mėnesiui.

Maisto kainos? — juodos duonos kg 15 kap., pusbaltės 20 kp., baltos 30 kp., sviesto 500 gramų 1.60 rb., lašinių 500 gr. 1.20 rb., kiaulienos dešra iki 4 rb., jautienos dešra 1 kg. 2-2.30 rb. Miltų kainos, sako negaliu pasakyti, nes jų gauna tik įmonių darbininkai, o pensininkai negauna.

Batai moteriški 30-36 rb., kostiumui vilnonės medžiagos metras 38-60 rb. Dviratis 30 rb.

Kostiumą pasisiūti privačiai neleistina. Turi duoti siuvyklai. Visi, kurie gauna siuntinius ir turi pašto atkarpą, kurioj pažymėta, kad siuntiny buvo medžiagos, gali duoti siuvyklai. Be tokio pažymėjimo siuvykla nepriima siūti kostiumą.

Ko pakankamai Lietuvoje yra, tai dviračių ir batų.

Nors daug ko Lietuvoje trūksta, gyvenimas vergingas, bet žmonių nuotaikos nėra prarastos. Gyvena viltim, kad vieną dieną Lietuva vėl bus laisva ir tada visko bus pilna.

VIENO MAJORO BYLA

IKI Kennedy: Šaltojo karo metu kariuomenėje buvo organizuojami "seminarai", "programos" apie komunizmo doktriną, apie komunistų veikimo, insifiltravimo metodus. Norėta karius padaryti sąmoningus. Tuo garsėjo Vokietijoje 24 divizija, kuriai vadovavo gen. Edwin A. Walker. Informacijos karininkas ir antikomunistinio apmokymo organizatorius buvo majoras Arch E. Roberts.

Kennedy laikais: Laikam keistis pradžią padarė sen. J. William Fulbrighto 1961 "Memorandumas" prezidentui J. F. Kennedy. Memorandume kaltino "dešinįjį sparną", kad jis plečia "dešiniojo sparno radikalizmo" bacilas ir kad jo grėsmė esanti didelė. Kaltino ir karininkus, kad jie perdaug kalba apie komunizmą. Nuo tada prasidėjo banga prieš "dešiniuosius ekstremistus", prieš "antikomunistus". Buvo sustabdytos kariuomenėje minėtos "programos" — antikomunistinis švietimas. Gen. Walkeris pasijuto atsarogoje. Majoras Roberts ir dar toliau "kalbėjo".

Kalbėjo jis 1962 "Amerikos revoliucijos dukterų" konvencijoje ir kritikavo kai kurių pareigūnų sušvelnėjimą komunizmo atžvilgiu. Jo kritika susilaukė pagriežtėjusio atsakymo iš tų, kuriuos kritikavo: armijos sekretorius suspendavo jį iš pareigų.

Po Kennedy: Majoras Roberts kreipėsi į federalinį teismą, kuris dabar išaiškino, kad armijos sekretorius, atleisdamas Robertą iš pareigų, sulaužė tam tikras taisykles. Majoras turi būti grąžintas į pareigas— turi būti grąžintos "visos teisės bei privilegijos" ir t.t.

Majoras atgavo algą, kurios už visą nemokėjimo laiką susidarė jam 24,000. Bet gyvendamas be algos šeimai išlaikyti buvo pasiskolinęs 20,000, kitus 20,00 atsiėjo pati byla.

LIETUVOS atsiminimo radijo studijoje. Iš k. į d. J. Stukas, kun. R. Klumbis, J. Valaitis. Nuotr. V. Maželio

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje — Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite - skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į Rytų Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- Boston 18, Mass., — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ..... AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Av., tel. 233-8030, 246-02?5
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street .... CH 3-3005
- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YONKERS, N.Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440

Siųskite į Lietuvą ir SSSR DOVANŲ SIUNTINIUS

— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:

S. BECKENSTEIN, Inc.

118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.

Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.

S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai

Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visokiais reikalais kreipkitės į

JOHN ORMAN AGENCY
Insurance - Real Estate

110-04 Jamaica Avenue Richmond Hill 18, N. Y.
Tel. VIrginia 6-1800

— HAVEN REALTY —

Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance

Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.

Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

Vienintelis Importuotojas Amerikai

Šios vokiečių gamybos **Gyvenamojo — Kambario Spintos**

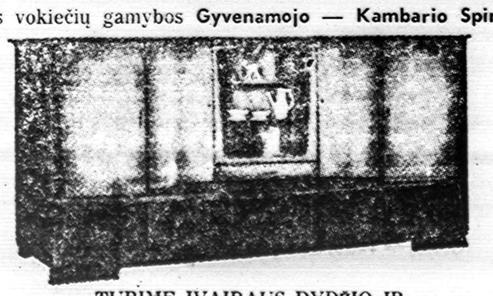

TURIME ĮVAIRAUS DYDŽIO IR ĮVAIRIOS RŪŠIES RASITE MŪSŲ SANDĖLYJE VISADA
Viršuje parodoma spinta išardoma — Pristatoma bet kur JAV-se

ADOLF SCHRAGER FURNITURE, Inc.
Yorkvilės Didžiausia, Gražiausia Baldų Krautuvė
DABAR: 336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Avenue) N.Y.C.
Tel. TR 9-0400
Adara kasdien iki 9 val. vakaro, antradieniais ir šeštad. iki 6 v. vak

WEISS & KATZ, INC.

187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —

- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsienį
- Mes padidinome savo patalpas. kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti.

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS

Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!

SUPERIOR PIECE GOODS CORP.

Tel. AL 4-8319 • 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS

Second class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly.

Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Bendruomenės idėja ne nauja

Bendrucmenės mėnesio proga prisimintina, kad idėja jungti lietuvius į vieną būrį ir tuo būdu padėti išlaikyti savo tautybę nėra išrasta vadinamų 'dypukų'. Priešingai, ši mintis yra dygusi tarp senųjų Amerikos lietuvių beveik prieš šimtą metų.

Lietuva tada buvo prispausta Rusijos caro, uždrausta spauda, neleista steigti jokių draugijų. Norėta lietuvių tautą surusinti. Nuo rusų priespaudos ir vargo bėgdami daug kas atsidūrė Amerikoje. Bet čia, laisvėje, sutiko naują pavojų — sutirpti tarp kitų imigrantų. Tada ir kilo mintis jungti Amerikos lietuvius ne tiktai tarpusavio šalpai, bet ir savo tautiškumui išlaikyti.

Taip atsirado žinomieji Amerikos 'lietuvių susivienijimai' (1886). Nariams buvo dedama pareiga išlikti lietuviu, šviestis, rūpintis kultūrine pažanga, remti Lietuvos reikalus, nors tuo pačiu metu 'susivienijimai' buvo ir pašalpinės draugijos. Keliolika metų veikė tiktai vienas bendras ''Susivienijimas Lietuvių Amerikoje', tartum dabartinė Bendruomenė, siekianti susijungti visus lietuvius bendram tautiniam bei kultūriniam darbui.

★

Nepriklausomoje Lietuvoje, nukritus rusiškos priespaudos pančiam, visus jungė jau sava, nepriklausoma valstybė, atsirėmusi į tautinius pamatus. Nutautimo pavojus savame krašte buvo praėjęs, bet jis tebetykojo užsieniuose likusių lietuvių. Užmegzti su jais tampresnius ryšius ir padėti išlikti ištikimiem savo tautai buvo įsteigta Draugija Užsienio Lietuviam Remti (1932).

Šios draugijos rūpesčiu 1935 vasarą Kaune buvo sušauktas pirmasis pasaulio lietuvių kongresas. Jis nutarė steigti Pasaulio Lietuvių Sąjungą, išrinko laikinę vadovybę. Tai buvo lyg ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės užuomazga. Deja, ano meto Lietuvos vyriausybė kaž kodėl pabūgo tokio 'pasaulinio lietuvių susivienijimo' ir neleido toliau to darbo tęsti. Pasitenkino tiktai rėmimu dvisavaitinio laikraščio — 'Pasaulio Lietuvis' (1937-40). Bolševikai jį likvidavo pirmos savo okupacijos metu.

★

Antroji bolševikų okupacija savo grėsme neleido pargrįžti į tėvynę dešimtim tūkstančių lietuvių, kurie išsisklaidė po įvairius svetimus kraštus; ypač daug imigravo į Ameriką. Kas juos dabar galėjo ir turėjo jungti, kai nebeliko nei laisvos valstybės, nei normalaus ryšio su gimtuoju kraštu, nei viso pasaulio lietuvių apimančios organizacijos?

Dar prieš emigravimą į kitus kraštus Vokietijoje (didžioje Hanau stovykloje) 1946 pradžioje buvo sukviestas suvažiavimas, priėmęs Lietuvių Bendruomens konstituciją, o po trijų metų Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas paskelbė ir Lietuvių Chartą. Jos pagrindinė mintis: "Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt". Bendruomenės siekimas — jungti visus už Lietuvos sieną atsidūrusius lietuvius bendram tautiniam kultūriniam darbui ir kovai už Lietuvos laisvę.

★

Bendruomenė tad nėra kokia nauja idėja, o tiktai nauja lietuvių susivienijimo forma. Bet kiek ji gali mums padėti, priklauso nuo mūsų pačių: mūsų pačių: mūsų sutarimo, sąmoningumo ir veiklumo. Bendruomenė spiečia ir kviečia visus. O kuo didesnis bei veiklesnis bus mūsų speičius, tuo našesni bus ir darbo vaisiai.

Komunistas, kuris mirė už kunigą

Pasakoja Msgr. Bela Varga, buvęs Vengrijos parlamento pirmininkas, dabar gyvenęs New Yorke (Cath. D. 1965.IX).

Atsivėrė durys. Šviesos pluoštas perskrodė tamsą. Aš pamačiau žmogų. Jis nebuvo rusas, bet vienas iš mano tautiečių, vengras išdavikas, dirbęs rusam. Jo akys susmigo į mane. Veido išraiškoje matėsi nuostaba, sumišimas, baimė. Jis sušnabždėjo:

— Ne, negali būti, Jūs esate miręs. Aš žinau, kad esate miręs. Ne, tai ne jūs, tėve.

Jis įėjo į kambarį, uždarė duris. Mes vėl atsidūrėme tamsoje. Neturėjau jokios nuovokos, kas ji yra ir ką jis apie mane galvoja. Spraktelėjo jungtukas ir palubėje užsidegė šviesa.

— Aš maniau, kad esate mano pažįstamas asmuo, kuris man buvo toks geras ir kurį aš vieninteli pasaulyje mylėjau.

Viskas prasidėjo su karu

Ši istorija prasidėjo 1939 rugsėjo mėn., kai vokiečiai užpuolė Lenkiją. Vengrija pasijuto verčiama dėtis su vokiečiais. Kraštas buvo nedidelės vokiečių kariuomenės okupuotas, kad neįvyktų kokio sukilimo.

Kai patyrėme, kad vokiečiai naciai Lenkijoje žiauriai elgiasi su žydais, nutarėme ką nors daryti jiems gelbėti... Kadangi aš buvau Vengrijos parlamento pirmininkas, tai niekas be mano leidimo, net policija, negalėjo įeiti į mano namus. Pasinaudojant mano parapijos namais, buvo suorganizuota pagalba. Padėjome pabėgti iš Lenkijos apie 56,000 lenkų ir išgelbėjome apie 20,000 žydų. Savo namuose turėjau paslėpęs 35 žydų našlaičius.

Atlyginimas už galvą

Rusam bestumiant vokiečius atgal į vakarus, į Vengriją buvo atsiųsta daugiau vokiečių kariuomenės. Tada jau buvo paaiškėjęs ir mūsų pogrindžio darbas. Už mano galvą paskelbta 20,000 dol. atlyginimo. Toks įsakymas buvo duotas paties Adolfo Hitlerio. Mano vyskupas, dabar kardinolas Mindzenty, įsakė man slėptis.

Aš slapsčiausi jėzuitų vienuolyne Budapešte. 1945 sausio mėnesį rusai pasiekė Budapeštą, vokiečiai bėgo į vakarus, žmonės džiaugėsi. Bet aš buvau ir rusų ieškomas. Mat, esu liudijęs Tautų Sąjungai Šveicarijoje apie 12,000 lenkų karininkų išžudymą. (Čia pasakotojas turi galvoje Katyną prie Smolensko, kur bolševikai 1940 balandžio-gegužės mėn. išžudė belaisvėn paimtus lenkų karininkus. Vokiečiai buvo sudarę plačią tarptautinę komisiją, kuri ištyrė virš 4000 lavonų ir nustatė, kad tai bolševikų surengtos žudynės.).

Bolševikų kerštas

Budapešto vienuolynan 1945 sausio 16 ankstų rytą atvyko vienas vengras, kurį aš palaikiau savo draugu, ir du civiliškai apsirengę rusai. Jie pareiškė, kad manęs pageidauja rusų kariuomenės štabas; norįs mane pagerbti už gelbėjimą bėglių. Aš tam netikėjau. Sakiau, turįs dar mišias aukoti, o galvojau kaip nors pasprukti. Deja, buvau prievarta nugabentas į Kispesto miestelį, apie 10 myliu už Budapešto. Čia mane įmetė į cementinį bunkerį. Dvy-

(nukelta į 5 psl.)

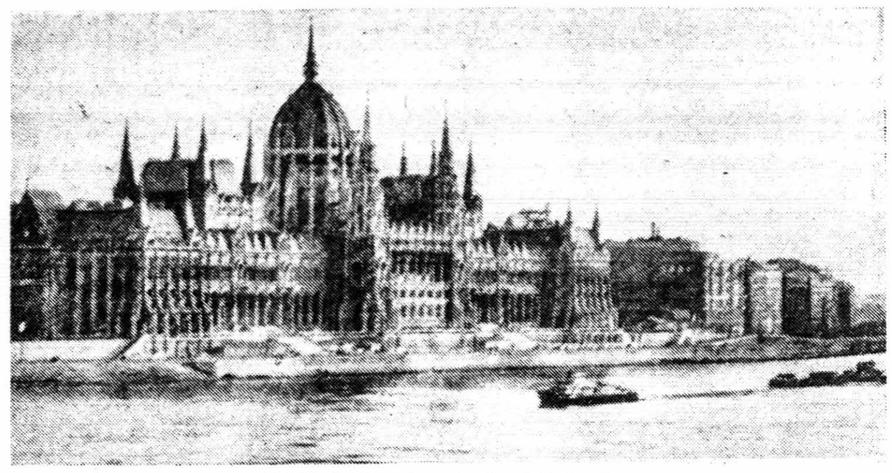

VENGRIJOS parlamento rūmai Budapešte.

MANIFESTACIJOS į Jungtines Tautas rengėjai su prel. J. Balkūnas ir L. Valiuku. Stovi iš k. J. Miklovas, R. Kezys, A. Mažeika, A. Budreckis, A. Sniečkus. Nuotr. R. Kisieliaus.

LIETUVI, ŽYGIUOK UŽ LIETUVĄ!

Ar girdėjai, kas bus šimet lapkričio 13? Bus **manifestacija** New Yorke, Madison Square Garden, ir bus **žygis į Jungtines Tautas!** Tai bus pats didžiausias mūsų atsakymas rusams bolševikams, kurie šią vasarą mėgino pasididžiuoti, kad jau 25 metai viešpatauja Lietuvoje, lyg kokioj Afrikos ar Azijos kolonijoj.

Dvidešimt tūkstančių mūsų, kitų pabaltiečių ir mūsų draugų amerikiečių tą šeštadienį, lapkričio 13 dieną, 12 valandą susirinks į Madison Square Garden ir didžiu balsu pasakys: Gana laukti! Laikas likviduoti kolonializmą ir pačiam Europos vidury, prie Baltijos krantų

Netylėjom per visus 25 metus apie rusų nusikaltimus Lietuvoj, bet kol nusikaltimai nesibaigia, mums reikia stipriau ir stipriau šaukti: **Štai nusikaltėliai! Sulaikyk juos!**

Mūsų turi būti **dvidešimt tūkstančių** toje manifestacijoj. Tautieti, ar būsi? **Būk!** Užtark Lietuvą sunkiuose jos laikuose. Būk ir padėk žadint žmoniją prieš rusų bolševikų daromas neteisybes.

O jei ir negalėtum būt, tai padėk kitiems padaryti, kad manifestacija išeitų didelė ir garsi. **Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti**, kuris rūpinasi tos svarbios manifestacijos sušaukimu, turi stipriai pasidarbuot. Jauni ir narsūs yra komiteto vyrai. Daugumas patys Lietuvos nematę, Amerikoje gimę, kitų ir tėvai jau Amerikoje gimę. Bet kai tėvai ištikimi lietuviai, tai šitie jaunuoliai, Amerikoje užaugę ir išėję mokslą, jaučia didįjį pareigą senajai tėvynei, ten priespaudoj gyvenantiems tautiečiams. Jie dirba išsijuosę, — argi galima jiems nepadėt!

Gali suprast, kad toki dideli triukšmą sukelt dėl Lietuvos reikia ne tik daug prisirengimo, bet ir pinigo. Didelė ir garsi vieta Madison Square Garden, ir ji gera vieta tokiai manifestacijai. Kad ją turėtum, reikia brangiai užmokėti. Užmokėsim. Bet rengėjai už tą vietą turi mokėti **jau dabar.** Dabar reikia apmokėti garsinimus ir visas kitas organizavimo išlaidas.

Skubiai sumeskim pinigų lapkričio 13 dienos manifestacijos išlaidoms. Parodykim, kad visi lietuviai esame su manifestacija, — ne tik tie, kurie tą dieną tenai būsim, o visiškai visi! Taigi, tautieti, **nelauk,** kol galėsi nutarti, ką darysi tą lapkričio tryliktosios šeštadienį, o prisidėk prie manifestacijos rengimo dabar!

Dabar imk doleri, du, penkis ar, jei išsigali, tai ir dešimtį, ir siųsk, čekį vardu: Committee To Restore Lithuania's Independence, 29 West 57th. St., 10 Floor, New York, N.Y. 10019.

— **Japonijos prof. Kudo** paskelbė, kad jam pasisekė paciento smegenis išimti pusantros valandos, ir pacientui tai nepakenkė.

MIESTELIS. KURIS BUVO MANO

NELĖ MAZALAITĖ

Laimėjęs "Aidų" premiją

(16)

Jeigu tu matytum, jei būtum regėjęs jo širdį, kokia ji buvo sunki per tuos metus, kokia aptemusi? Kiekvienam yra sava atgaila. O kiek tu turi jos prieš akis, kokie ilgi tavo nusikaltimų keliai — nebetęsk jų. Nepalik pasitaisymo senatvei, atvaikščiok dabar.

— Kelk, kelk, kelk! — visi šiaudai pradėjo iš karto. Jie švilpė plonai ir staugė, kaip didelės triūbos. Ir jie sumišo, kaip sujaukti, tarsi didelis spragilas iš naujo juos laužė, ir visi šaukė tą patį raginimą: — Kelk!

Ir jie užrėkė tą vieną mažą minkštą balsą, kuris norėjo prasigrumti pro juos visus, kad galėtų prieiti prie jo, tačiau nepajėgė. Staiga vyras pradėjo juos rankomis pujoti į šonus; jis norėjo pagelbėti; jis norėjo, troško surasti tą vieną šiaudą, kuris pasakė jam: —Mano vaikeli, — ir nerado.

Jis griuvo atgal į visą šiaudų krūvą, krito kniūpsčias ir pradėjo raudoti. Jis atsiminė, jog niekuomet nebuvo verkęs. Ar jį mušė, ar barė, ar varė iš trobos — jis pyko ir tylomis niršo, bet neverkė. O dabar verkė su ašaromis. Ir tarytum jis buvo užpylęs lietaus ant ugnies, visi pikti balsai nutilo.

Tačiau nebebuvo nė gerojo. Jis gulėjo vienas, jam buvo šalta, per sienas, per šiaudus, per jo kūną—kiaurai laidėsi vėjas, ir jis drebėjo. Kaip jis laukė aušros! Kelis kartus jis buvo nusiritęs nuo šiaudų ir pro durų plyšį godžiai žiūrėjo, ar neužsidegė troboje žiburys, ar nesukilo žmonės. Ir kai nematė, vėl lipo į šiaudus, ir drebulys krėtė jį dar stipriau.

Kai pagaliau jis pamatė šviesą ir nuėjo į trobą, jis vos išgalėjo atspausti durų klebetą ir vos iškaleno pro dantis prašymą: jis tenori sušilti, tegu jo neišvaro.

Jis buvo pažintas ir, prieš krisdamas į ligos prarają, jis pamatė ties savim Gadliausko akis. Pamatė, ko per amžių nebuvo regėjęs: išgąstį, rūpestį už jį ir sielvartą— jis tarėsi pamatęs tėvo akis, ir laimingas nugrimzdo.

Kai jis pradėjo sveikti, buvo praėję daug savaičių. Bet niekas nemetė jam priekaišto, jį slaugė ir draudė per anksti atsikelti. Ir nors jis niekuomet neberėgėjo Gadliausko akyse to, ką įžvelgė prieš susmukdamas, jam užteko, kad buvo matęs.

Ir jis neliko skolos neišlyginęs už jų gerumą. Jis dirbo taip, kad pavydėjo kiekvienas tokio darbininko. Jis būtų galėjęs čia pasilikti, kiek nori. Būtų per ugnį jį ištraukęs sau bet kuris kitas ūkininkas. Tačiau vieną vakarą jis pasiprašė Gadliauską pasikalbėti.

Jie kalbėjosi labai ilgai, jie apėjo kelis kartus visą sodybą, kol baigė. Po to senis atrodė labai susimąstęs, tačiau lyg atjaunėjęs, lyg skaistesnis pasidaręs. O jaunasis iškeliavo.

Kur? Jis pasisakė Gadliauskui ir taip vykdė: jis perėjo dar kartą visus tuos per kelis valsčius, kur buvo bernavęs. Jis atverdavo savo nusikaltimus ūkininkui ir tardavo, jog atėjo atsilyginti. O kad jie buvo neblogi žmonės, jie priėmė tą skriaudos išpirkimą jo darbu. Tiktai vienas buvo pasinešęs atiduoti jį teismui. Bet paskui ir jis apsigalvojo, jog geriau bus nedaryti to: matai gi, vyras pats atėjo, o ką gausi patupdęs, kad ir keliems metams; naudingiau bus, kad atidirbs. Ir atsiėmė dvigubai didesnį atlyginimą, negu kiti.

Po penkerių metų jis grįžo atsimokėjęs, kaip jis tarė; grįžo savo parapijon — dabar taip ir vadino: mano Jis net nesilankė pas Gadliauskus, kad neatrodytų lyg malonės laukimas ar priminimas seniui paslėptos pareigos. Ir kai ūkininkas pasimirė, padalijęs vaikams, kas priklauso, — jam nebuvo skirta jokios dalios. Jie net nebuvo kalbėję, kaip kalba tėvas ir vaikas. Tiktai jaunasis buvo pasipasakojęs tada, nieko neslėpdamas. Tačiau jam atrodė, jog jis tiktai perdavė motinos žinią, kuri buvo reikalingesnė turtingam ūkininkui, negu jam pačiam. Jis ir tenorėjo pasilikti — mergos vaikas.

Jis dabar dirbo savo parapijoje. Jį ėmė į geriausius ūkius. Vienur bebūdamas, susirado mergą ir susivedė. Ir tada jie atsikėlė į miestelį. Kad ir nuomota trobelė, bet, atrodo, esi tikrai rimtas žmogus, jei gyveni tarsi namuose. Jis parsisamdydavo miško darbams ir pas ūkininkus padieniui. Ir taip jie stūmėsi, kaip daugybė.

Tačiau vienas buvo dalykas: jam baisiai nesisekė. Iš pradžių viskas lyg ir gerai prasideda ir dar gerėja, o staiga ir nelaimė — vis tiek, ar vaikas gimė, tai pagyveno kiek ir mirė, ar įsigijo karvę, ar paršelį — auga pasišokėdami, ir ūmai nugaišta. Ir ta pati žmona — toks angelas atrodė, o paskui kremta ir kremta, priekaištauja vargingą gyvenimą ir pajuokia. Tai jinai ir išnešiojo po žmones, ką jis iš širdies buvo pasipasakojęs apie savo didįjį įvykį. Ji pirmoji, o paskui ją ir kiti praminė jį Šiaudeliu. Tikras Jobas nelaimingasis — skelbė kažkoks knygas skaitantis juokdarys. Tačiau šiam žmogui niekas nebuvo sugrąžinta, kaip Jobui.

O gal buvo, tiktai niekas nematė, nes jis niekuomet nesiskundė. Jis atlaikydavo ir juokus ir vargus. Ir ne dėl to, kad nebūtų jutęs. Ne, jis buvo jautresnis už kitus, tačiau tarytum jį kantriai vedė kažkoks pažadas. Jis brido per gyvenimą ir nesėkmes, kaip per tuos šaukiančius šiaudus, kad atrastų vieną — gyvą, žalią, gydomai ir gaivinamai prabilusį į jį.

Ir aš dabar žinau, kodėl mums taip gera būti čia. Kodėl ilsimės ant to kieto akmens, lyg sėdėtume pakviesti į svečius: tai čia buvo trobelė, kurioj gyveno jis. Tai kažkada seniai, tuo keliu praeidama, pirmą kartą išgirdau pasakojimą apie žmogelį, pramintą Šiaudeliu, menką žmogelį. Tačiau jau ir tada, nepatarta, nejučiomis supratau, jog nėra nieko mažo, nėra nieko nereikalingai mažo, nors mes to nežinome. Nežinome.

Iš viso, kiek daug nežinome: kodėl akių nenukreipiu nuo Palangos vieškelio, iš miestelio pusės — žinau, bet kodėl tas kelias yra mums tuščias? Ne, aš daugiau nebeieškau pateisinimų, man tik darosi neramu.

Ir vis tiek yra labai karšta, nors ir gluosnių šakos mums pridengia saulę — ir kiek laiko? Ką rodo laikrodis? Nes iš dienos, man atrodo, praėjus pietų metą seniai, o kalbant apie valgį, kodėl mes nepasiėmėm su savim ko nors akiui numaldyti. O, taip, argi mes menėm, kad tiek ilgai nebūsime parvežti į namus ir pasotinti. Kaip dažnai pasakojau, tau apie duoną, kepamą ant klevo lapų, ir kad skanesnės nėra visoje žemėje. Jau buvau įtikinusi tave. Kaip aš juntu jos skonį burnoje — ir kąsnį, aš jį galiu kramtyti! Bet negaliu praryti, negaliu, rodos, tuojau užspringsiu. Aš beveik noriu šaukti, kad bėgtum, ir to negaliu — ar tai būtų ana žiauberė—

Nieko, aš atsigavau, aš galiu kvėpuoti, aš matau kažką. Tai trobos durys atsidaro visu ūgiu, ir mergytė stovi ant slenksčio, ir ji labai mažai vietos užima tame tarpe, ir ji atsidaužia į motiną, ateinančią iš priemenės, ir sakančią:

— O kur leki? Tuojau bus pietūs.

— Nenoriu, — sako mergytė, — ne, nė pamanyti negaliu. Ji turi bėgti, kur yra išsiruošus. Tačiau kieme ji jau žino: "Aš noriu valgyti".

Tiktai ne taip, kaip pietaujama. Kas gali išsėdėti visą valgymo laiką, ir taip rimtai, kaip visada, namie, ir pats vienas nepasitrauksi anksčiau. O ant jos mažojo pirštelio užkabinta raudonoji skardinaitė, po viena pažastimi geltonos kurpelės ir po kita — knyga. Viskas paruošta kelionei. Pietūs būtų tiktai ilgas truklius.

Bet ji junta: "Noriu valgyti". Ji skubiai grįžta, labai lengvai atidaro duris, įsmunka susilenkusi, pačiu pažemiu, šuns aukštumu. Tačiau nėra ko slapstytis, šiuo geru momentu nieko nėra troboje, niekas nesustabdys. Tiktai katilas yra gyvas, labai juodas viršum raudonos ugnies. Ir gyvas laksto po trobą avienos kvapas: rūkyta aviena, kruopos ir bulvės, ir jai vienai įdėtos dvi karaliaus nosys — kojų kauliukai. Bet ji negali laukti: jeigu kas nors kitas nurinks jos derlių. Jai atrodo, kad taip gali būti. Staiga įsikalė į galvą, kad tiek ir tiek yra tykančių pralenkti ją. Ji apsilaižo, bet pietų nelauks.

Tos abi užimtos pažastys kliudo, bet vistiek jai pavyksta atitraukti didįjį stalo stalčių, kuriame guli duona.

(Bus daugiau)

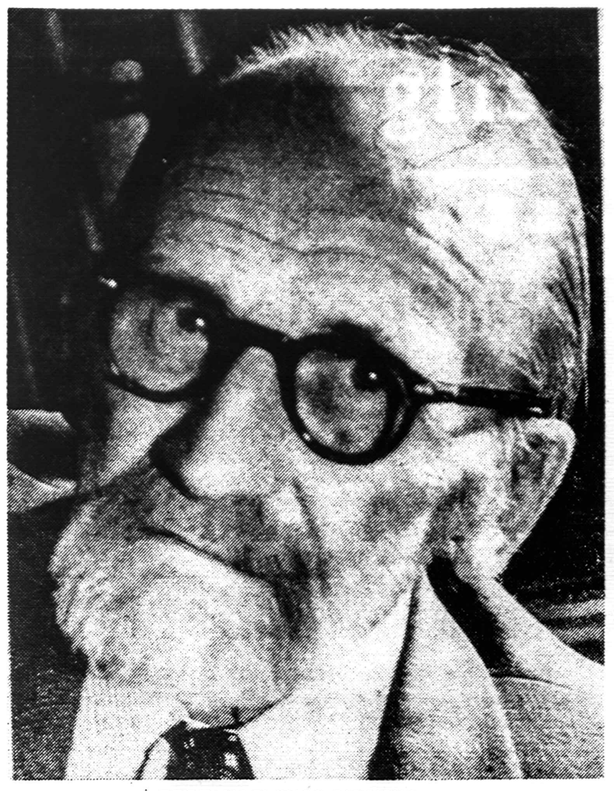

PROF. VACLOVAS BIRŽIŠKA

Vaclovo Biržiškos Aleksandrynas

Prieš kelis mėnesius išėjo trečias ir paskutinis **Aleksandryno** tomas. Manau, kad daugeliui jau yra žinoma, kad tai yra senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1863 metus, biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos. "Aleksandrynu" šis trijų tomų veikalas pavadintas autoriaus žmonos Aleksandros šviesiam prisiminimui. Pirmasis tomas išėjo Chicagoje 1960, 432 psl.; II-1963, 498 psl. ir III — 1965, 454 psl. Kaina nepažymėta, bet atskiri tomai parduodami, berods, po 7.50 dol.

Visuose trijuose "Aleksandryno" tomuose aprašyta XVI XIX a. 370 rašytojų. Pagal teritoriją, Mažajai Lietuvai priklauso 151 lietuviškai rašęs, o Didžiajai Lietuvai — 219. Konfesijų atžvilgiu, Maž. Lietuvos rašytojai šitaip pasidalija: 132 įvairūs protestantų dvasininkai, 17 protestantų pasauliečių. 1 katalikų kunigas ir 1 pasaulietis katalikas. Didž. Lietuvoje: 7 katalikų vyskupai, 79 kunigai: (Žemaičių vyskupijos— 51, Vilniaus — 18, Seinų 10), 55 vienuoliai, (16 pranciškonų, bernardinų, 8 domininkonai, 1 bazilionas, 4 regularai kanauninkai, 2 karmelitai, 16 jėzuitų, 5 misionieriai-vincentiečiai, 2 piorai, 1 marijonas), 40 pasauliečių katalikų, 30 protestantų dvasininkų ir 8 pasauliečiai protestantai. Bendras Maž. ir Didž. Lietuvos rašytojų skaičius, imant konfesijomis, beveik vienodas — 187 protestantai ir 183 katalikai. Jei dabar palyginsime dvasininkų rašytojų skaičių su pasauliečių rašytojų skaičiumi, tai atrasime, kad šių paskutiniųjų anais laikais dar buvo maža. Tada tebuvo vos 66 pasauliečiai, o visi ličusieji 304 — katalikų ir protestantų kunigai. Šie daviniai parodo, kaip neteisingai kartais tvirtinama, jog XVI XIX amž. dvasininkai buvę 'tamsuoliai', gi visą šviesą Lietuvai atnešė.. tik liberalai.

Reikia pastebėti, kad Vaclovas Biržiška, toli gražu, šiuose trijuose Aleksandryno tomuose nesutalpino visų XVI-XIX amž. Lietuvos rašytojų, ypač jei imsime tuo mastu, kuriuo jis naudojosi mums patiektose biografijose. Daug tokio pat lygio rašytojų, neramumų laikais pranykus jų rankraščiams, nuėjo užmarštin, o kitų raštai dar nesurasti trūni bibliotekų rankraštynuose. Gi tie laimingieji, Aleksandryno dėka mus pasiekusieji, nėra tik dvasinių raštų vertėjai, bet taip pat ir grožinės literatūros kūrėjai. Jie vertė Šv. Raštą, rašė egzageti tinius pamokslus, postilėmis ir punktais sakymų vadinamus, sudarinėjo katekizmus, ruošė elementorius, lietuvių kalbos žodynus ir gramatikas, kūrė giesmes ir eilėraščius, virtusius dainomis, ir parašė pirmuosius lietuviškos prozos vaizdelius, apsakymėlius ir noveles.

Nevisi Aleksandryno tomuose aprašytieji yra vienodos vertės. Nemaža jų, mano manymu, nėra verti rašytojų vardo, nes jie tebuvo tik Šv. Rašto vertimų cenzoriai, ar gramatikų ir žodynų korektoriai, nieko patys nerašę ir nesukūrę. Čia todėl gali atkristi didelė dalis Maž. Lietuvos protestantų ir keli Didž. Lietuvos katalikai.

Žiūrint į aukščiau mano patiektą statistiką, nereikia manyti, kad ji yra tiksli. Pirmame Aleksandryno tome suradau 26 Didž. Lietuvos įvairius protestantų dvasininkus, bet iš jų 12 vėliau dirbo Maž. Lietuvoje, nes buvo priversti pasitraukti iš Lietuvos ir pasinaudoti Prūsijos kunigaikščio Alberto globa. Taip pat žiūrint į Katalikų dvasininkų statistiką atrodo, kad Žemaičių vyskupija buvo gausiausia rašytojais. Taip manyti būtų netikslu, nes arti pusės jai priskiriamų rašytojų, sekant jų biografijas, buvo kilę iš Rytų Aukštaitijos. Reikia žinoti, kad jau XVI amž. dalis Aukštaičių priklausė Žem. vyskupijai, o dar daugiau jų buvo priskirta numalšinus 1863 m. sukilimą. Dėl to didelės dalies Žem. vyskupijos kunigų rašytojų negalima laikyti žemaičiais. Nereikia stebėtis, kad Seinų vyskupijoje tėra tiek mažai rašytojų, nes Vygrą-Seinų vyskupija buvo įkurta tik 1799-1818.

Kai kam gali atrodyti keista ir vienuolių statistika atskiruose Aleksandryno tomuose, nes pirmame užtinkame vos 4, antrame 35, o trečiame 11. Čia reikia prisiminti, kad XVI amž. Lietuvoje vienuoliai dar nebuvo stiprūs, dėl to neturėjo ir rašytojų. Vienuolijų žydėjimas Lietuvoje prasideda tik XVII a. pradžioje ir tęsėsi iki XVIII a. galo t.y. sutampa su paskutiniu Lietuvos padalinimu 1795 m. Šiame laikotarpyje plačiausiai skleidžiasi vienuolių veikla Lietuvoje, dėl to ir lietuviškai rašančių vienuolių skaičius pakyla. Kai 1773 panaikinama jėzuitų vienuolija ir rusų okupacijoje (1795-1864) palaipsniui išnaikinamos visos vienuolijos, tai ir vienuoliai rašytojai ima mažėti, iki pagaliau visai pranyksta. Šiame sunaikinimo laikotarpyje atsiranda daug eksvienuolių, kurie buvo tvarkomi vyskupų kaip ir pasauliečiai kunigai, bet kadangi jie ne savo valia pasišalino iš vienuolynų, dėl to tokius rašytojus reikia priskirti prie vienuolių.

Šis veikalas yra vertingas mūsų kultūros, ypač lietuviškų raštų istorijos, paminklas, dėl to jam išleisti JAV LB Kultūros Fondas nesigailėjo lėšų. Jo tiražas tik 1000 egz., dėl to turėtų būti greitai išpirktas, kad atgavęs išlaidas Kultūros Fondas galėtų leisti kitus lituanistikos mokslo veikalus. Nesinorėtų tikėti, kad visoje lietuvių išeivijoje neatsirastų 1000 kultūrininkų, kurie norėtų daugiau susipažinti su lietuviškų raštų istorija. Visus tris Aleksandryno tomus galima užsisakyti Darbininko administracijoje, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Viktoras Gidžiūnas, O.F.M.

NIDOS KNYGŲ KLUBO PLANAI

Londoniškis Nidos Knygų Klubas yra jau atidavęs rišyklon ir netrukus pradės siuntinėti savo nariams didžiulį Jurgio Gliaudos romaną 'Agoniją'. Rašytojas čia vaizduoja paskutines nepriklausomos Lietuvos dienas, pradedant sovietų ultimatumais ir baigiant paleidkinės vyriausybės sudarymu. Romane iškyla prieš skaitytoją daug ligi šiol nežinomų dalykų, o pats priminimas anų metų duos progos skaitytojams prisiminti, kas ir kaip įvyko.

Ta proga verta pasakyti, ką gi daugiau žada duoti Nidos Knygų Klubas ir ką jis daro.

Ligi šiol skaitytojai jau yra gavę 3 tomus kanauninko Mykolo Vaitkaus atsiminimų. Laukia nešamas į spaustuvę ketvirtasis tomas 'Per giedrą ir audrą', kuris baigiamas pirmuoju pasauliniu karu. Kanauninkas dabar vėl rašo atsiminimus apie nepriklausomybės laikus — 'Nepriklausomybės saulė'. Tų nepriklausomybinių atsiminimų, tur būt, susidarys dar ne vienas tomas, ir reikia tikėtis, kad jie bus patys įdomiausi skaitytojui ir labiausiai pravartūs mūsų literatūros istorijai, nes juose susitiksime su daugeliu žymių savo literatūros, apskritai rašto ir visuomenės ar valstybinio gyvenimo žmonių.

Leidyklos žinioje dar yra jos pasiimtieji išleisti taip pat iš dalies ar ištisai atsiminimais remiantis parašytieji darbai: Bronio Railos 'Laumių juosta,' Jono Miškinio apie Dzūkiją ir Jono Strumskio apie savo neramų gyvenimą. Pažadėjęs tokią knygą yra ir mūsų teatro veteranas teatrologas Stasys Pilka apie teatro ir literatūros žymiuosius žmones. Poetas Jonas Aistis yra pažadėjęs visada skaitytojui įdomių savo straipsnių rinktinę.

Leidykla yra gavusi Antano Tulio novelių rinkinį 'Inicialai po tiltu' ir Juozo Tininio 'Nuskandintas žiedas'. Su Antanu Vaičiulaičiu sutarta išleisti naują laidą jo 'Mažąją seserį' ir tariamasi dėl naujo novelių rinkinio ir dėl legendų knygos. Laukiama įdomaus romano iš Petro Tarulio. Alė Rūta yra pažadėjusi romaną ir novelių rinkinį. Jurgis Gliauda — romaną 'Aukurai stabams' ir novelių rinkinį. Su Jonu Žmuidzinu tariamasi dėl novelių rinkinio. Beletristikos knyga yra pažadėjęs Aloyzas Baronas. Seniau laukia eilės K. Barėno novelių rinkinys, kuris netrukus žada būti papildytas romano bandymu. Savo novelių rinktinę žadėjo duoti Vytautas Alantas.

Metų savartoje išleidžiamas literatūros metraštis 'Antroji Pradalgė', kuriame, šalia jau žinomųjų pasireikš su savo kūryba keletas naujų talentų.

Su Europos lietuvių studijų savaitės vadovais apsvarstyta ir sutarta leisti atskira knyga šiemetines paskaitas. Jas leisti skatina mintis, kad Nidos Knygų Klubo prenumeratoriai yra inteligentiški žmonės ir nesitenkina vien beletristika ar atsiminimais: jie domisi dar ir politika, filosofija, literatūra, istorija. Šitą jų domėjimąsi iš dalies galės patenkinti toksai paskaitų rinkinys. O savo ruožtu tokia knyga būtų indėlis į mūsų mokslinę litaratūrą.

Dar toliau eidamas, Nidos Knygų Klubas yra pasižadėjęs išleisti bent trejetą tomų dr. Jono Griniaus kritikos straipsnių ir literatūrinių studijų. Manoma, kad ir tą pasiryžimą skaitytojai palaikys būtinu. Be to norima patenkinti ir kitą, jau pačių skaitytojų keliamą pageidavimą — išleisti Lietuvos istorijos darbų.

Išleidęs Maironio 'Jaunąją Lietuvą' ir Šatrijos Raganos 'Viktutę', Nidos Knygų Klubas būtų linkęs paleisti į žmones ir daugiau lietuviškų klasikų, jei tik apylėčiai leidyklos tempai įgalintų. Buvo svarstoma pakartoti Vaižganto Pragiedrulius', V. Pietario 'Algimantą' ir kt.

Jau metęsis į kelis nuotykius (leisdamas 'Rinktinę,' kalendorius, o dabar literatūros metraščius), Nidos Knygų Klubas ryžtasi dar vienam naujam. Dalis jo skaitytojų, pavyzdžiui, nelinkusi į poezijos ar dramos veikalus. Tačiau tokie darbai irgi turi būti leidžiami. Dėl to Nidos Knygų Klubo finansinius reikalus tvarkančios Lietuvių Namų Akc. Bendrovės vadovybė pritarė minčiai, kad šalia įprastinių, visiems nariams skiriamų dalykų, dar būtų išleidžiama šiek tiek ir vadinamųjų "neapsimokančių" leidinių. Jie būtų duodami nariams kaip nemokamas priedas, arba leidžiami mažu tiražu ir pardavinėjami tiems, kurie jų nori. Keletas darbų šitai nekomerciškai serijai jau laukia eilės.

Dabar, be kita ko, skubiai spausdinamas sieninis kasdien nuplėšiamas kalendorius 1966 metams, vienintelis toks laisvajame lietuviškame pasaulyje ir įsigijęs jau populiarumo (tie, kurie jį gauna, jau susigyveno su juo).

Nidos Knygų Klubas
1 Ladbroke Gardens,
London, W. 11,
Great Britain

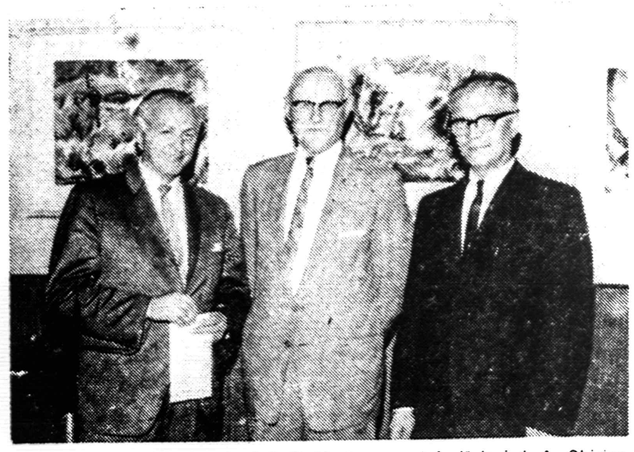

LOS ANGELĖJ surengtoje dail. B. Murino parodoje iš k. į d. A. Skirius, Lietuvos konsulas dr. J. Bielskis, dail. B. Murinas. Nuotr. L. Briedžio.

Pedagoginis Lituanistikos Institutas pradėjo naujus mokslo metus

Pedagoginis Lituanistikos Institutas, veikiąs Chicagoje, naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 18 formaliu priėmimu naujųjų klausytojų, kurių šiais metais įstojo 24 (iš viso — 54 stud.). Naujų studentų priėmimo iškilmėse dalyvavo instituto vadovybė, dėstytojai, LB Centro Valdybos pirm. J. Jasaitis, Švietimo Tarybos pirmin. J. Ignatonis, svečias prof. dr. Pranas Skardžius iš Washingtono. Jis ta proga instituto studentams ir Chicagos aukštesniosios lituanistinės mokyklos mokiniams skaitė paskaitą apie lietuvių kalbos senovę ir dabartinę jos padėtį lingvistikos mokslo srityje. Institute dėstomam akcentologijos kursui eiti dr. Pr. Skardžius yra parašęs "Lietuvių kalbos kirčiavimą", kuris šiuo metu spaustuvėje baigiamas rinkti. Instituto vadovybės prašomas, dr. Pr. Skardžius nuo šio rudens sutiko dėstyti ir kai kuriuos specialiuosius kalbos dalykus neakivaizdinio kurso studentams. Neakivaizdinis arba korespondencinis Institute einamų dalykų dėstymas vyksta be pertraukos. Galima įstoti bet kada ir bet kur gyvenančiam. Kreiptis: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636.

— **Voldemars Korsts,** Chicago, Ill., latvis, rezoliucijų reikalo judintojas latvių tarpe Chicagoje ir kitur, rašo Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybei: "...Chicagos ir apylinkės latviai yra parašę daug laiškų senatoriui Paul H. Douglas, kad jis prisijungtų prie senatoriaus Thomas J. Dodd rezoliucijos kaip tos rezoliucijos autorius..." Chicagos latviai yra labai aktyviai įsijungę į rezoliucijų pravedimo darbą Senate.

Mykolo Vaitkaus

ŠERKŠNO SIDABRAS

Jaunos, mylinčios, švelnios sielos poetas Mykolas Vaitkus stebina savo produktingumu. Po išleistos pernai jo eilėraščių knygos "Alfa ir Omega", štai šiemet vėl pasirodė knygų rinkoje poeto naujas lyrikos rinkinys "Šerkšno sidabras". Čia surinkti 1953-1954 metų eilėraščiai. Knyga padalinta pagal tematiką ir nuotaiką į penkis skyrius: 1. Sieloje aušra, 2. Ilgesio žavesy, 3. Ūkanai tvįstant, 4. Meilėj viltis ir 5. Didžioji gelmė.

Mykolo Vaitkaus lyrikoje girdime Dievo balsą, juntame mirties ir amžinybės ilgesį. Peotas religinį jausmą išreiškia paprastais, nuoširdžiais žodžiais, kartais perpintais vykusiais naujadarais.

Gamta, kurią apdainuoja poetas su giliu įsijautimu, yra jam — Dievo veido atspindys, lyg kokia šventykla. Poetas ją myli visa širdimi, semia iš jos įkvėpimo ir ieško joje paguodos ir nusiraminimo vienatvėje. Čia M. Vaitkus sukuria pasigėrėjimą keliančių gamtos vaizdų, kurie kalba į mus lyg švelnioji, trapioji akvarelė. skambūs, žaismingi, švelnios nuotaikos, bet giliaprasmiai eilėraščiai: Gėlės malda, Ačiū, Šv. Jonas, Broliui nuovargiui, Ten kažkur yra, Ir vėl, Kalėdos ir kt.

Poeto kilni, jauna siela visur ieško gėrio, meilės ir grožio. Ir tą grožį ji randa gamtos harmojijoje, jos turtingume ir įvairume. Poetas ir šiame eilėraščių rinkinyje ištikimas sau. Jis visur estetas, esteto akimis vertinąs pasaulį ir tikro esteto nuojauta valdąs klasikinę formą. Tačiau jis joje nesustingęs. Nevienas jo eilėraštis pasižymi ir moderniškais vykusiais asonansais vietoje tobulų rimų. Ryškus autoriaus ieškojimas ir naujų išraiškos būdų, ypač pasireiškiąs vartojimu jo taip mėgiamų sudurtinių žodžių, poeto sukurtų. Pavyzdžiui: melsvarausvė, rožiaaušrė, žvaigždžiasparniai, skaisčiasniegės, žalsvagelsvė, tyliamąstė, priešamžė, auksasielė, švelniamėlis, tamsiatolis, pilkrudis, tamsiamėlsvė ir kt.

Taip pat šiame rinkiny galima apsčiai užtikti tarmiškumų bei kitų naujadarų, kaip tai: šviesingas, skaistis, sklandena, didė, atoalsa, šnekesys, gaši, gražna, mąsta, graudesingas, (proto) žibė, artis, nekaltingai, kaitringai, gėresingai, šviežis, vožtas (antvožtas), aurioji, šiušesys, atkiusnoja, srąva (srūva), nugaisavo, šiltis, granda, blizgai (blizgučiai), švitulėlis, drumzdžia (drumsčia), baisis, gelmingas, žavesingas, skendinys ir k.

Prie stipriausių, tiek savo forma, tiek emocija, tiek minties gilumu, priskirtini šie knygoje įdėti eilėraščiai: Ar ir tu ilgiesi? Prisikelti, Gyvo grožio Negana, Prisiglausti, Nesi tu erelis, Sniegelei, Kas bejžiebs? Geriau nežinoti, Pelenų dieną, Neišsakytas, Vydūnas miręs ir kt.

Pažymėtinas eilėraščių turtingumas naujais, netikėtais, poeto pirmąsyk pavartotais rimais. Dėl tos priežasties poeto Mykolo Vaitkaus eilėraščiai įgauna spalvingumo, skambumo ir šviežumo, nors ir parašyti ne eilėdara.

MYKOLAS VAITKUS

TYLA AMŽINOJI

Kaip veržiuosi Tavęspi, o Tyla didžioji,
kur šviesingos harmonijos giesme kvėpuoji,
kad išgelbėtum klausą nuo klegesio tuščio,
ir nežemiško skaisčio gilybėj pabusčiau!...

Taip arti, taip arti ta ramybė plazdena,
ta aušrelė švelni iš gelmių okeano...
Sklendė amžių pradžioj jos atodūsiai tykūs
ir šiušens kaip svaja, laikui toly išnykus...

Ir nūnai ji čionai, nakčiai dvelkus iš tolių,
toj vienatvėj gilioj, kai ant kelių tu puolei...
Ir sumirgo maldoj auksu žvaigždės sužibę —
ir prabils, tuoj prabils viespatni amžinybė.

(Iš knygos "Šerkšno sidabras")

M. Vaitkaus naują lyrikos rinkinį "Šerkšno sidabras" tenka vertinti kaip svarų įnašą į mūsų poezijos lobyną tremtyje. Linkėtina poetui — kūrėjui (pačiam vyriausiam tremtyje) ir toliau išlikti jaunos, kūrybingos dvasios, kaip iki šiol, praturtinant mūsų grožinę literatūra naujais kūriniais.

Ačiū, Kanauninke, už puikią dovaną lietuviškajai visuomenei ypač — poezijos mėgėjams ir skaitytojams!

(**Mykolas Vaitkus** ŠERKŠNO SIDABRAS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Aplanką piešė P. Jurkus, 86 psl., kaina 1.50 dol. Sapusdino Draugo spaustuvė 1965 m.).

Ben. Rutkūnas

Wyomingo klonis bunda

Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti koordinatorius Algis Budreckis pastebi, kad šiaurės rytų Pennsylvanijoje snaudžia užmirštas lietuvių etnocentras, vadinamas Wyomingo kloniu. Daugelis kitur gyvenančių lietuvių užmiršo, ar iš viso buvo ar dar yra toks lietuvybės židinys. Daugelis užmiršo, kad Šliūpas ir Basanavičius surinko daug aukų po pirmojo karo Lietuvai atstatyti. Daugelis užmiršo, kad ir prof. Mykolas Biržiška tenai sutiko palankaus atsiliepimo Vilniui Vaduoti Sąjungos reikalams 1930 metais. O kas beatsimena kad vien iš Wilkes Barre į 1939 metų pasaulinės parodos lietuvių dieną New Yorke atvyko 10 autobusų lietuvių! Tačiau žygininkai į Jungtines Tautas neužmiršo brolių Wyomingo klony.

Per Wyomingo kloną vingiuoja srauni Susquehanna upė. Prie jos krantų yra Wilkes Barre, Pittstono, Plymoutho, Sugar Notch, Kingtono, Scrantono lietuvių kolonijos. Nuotaika niūri, nes pagrindinė pramonė — anglių kasimas — sustingo. Apylinkės gražios ir žalios: kasyklų sampylos apželusios žole ir krūmokšniais.

Rugsėjo 6, Darbo dienos proga, į Wyomingo kloną buvo nuvykę Antanas ir Gražina Mažeikai ir Algirdas Budreckis. Nors pesimistai kalba, kad lietuviškas gyvenimas tenai jau sustingęs ir apsamanojęs, žygininkai vis dėlto tikėjos rasti Wyomingo klony lietuvių pritarimo žygiui į Jungtines Tautas dėl Lietuvos. Ir neapsiriko.

Juos pasitiko Wilkes Barre lietuvių radijo valandėlės vargoninkas Vaclovas Ramonas ir SLA vicepirmininkė Anelė Bajorienė. Jiedu išdėstė vietos aplinkybes ir galimybes. Pittstono šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. J. S. Kasakaitis, ilgametis veikėjas ir kultūrnešys, žygiui pritarė ir sutiko tarti savo autoritetingą žodį, raginantį vietos lietuvius vykti į Madison Square Garden lapkričio 13.

Po pietų svečiai apsilankė lietuvių dienos gegužinėj Sans Souci parke. Jų pranešimų ten išklausė septynių kolonijų lietuviai kurie stipriais plojimais nuoširdžiai pritarė tam užmojimui. Ten pat bendradarbiai V. Ramonas ir A. Bajorienė surinko aukų žygiui ir pradėjo platinti manifestacijos ženkliukus.

Pagrindinis prakalbininkas, jaunas advokatas Klementas Kisailus (Kisielius) pareiškė žygiui palankių minčių. Iš kalbos galėjai spręsti, kad jauni veikėjai neištautėję ir ateity yra vilties užmegzti glaudesnius lietuvių veikėjų ryšius su Wyomingo klonio lietuviais. Tik reikia gyvesnio ryšio ir bendradarbiavimo.

Po iškilmių įvyko vietos veikėjų susirinkimas aptarti Wyomingo klonio lietuvių dalyvavimui žygyje. Vargonininkas Šlaučiūnas pažymėjo, kad kloną tebegyvena 13,000 lietuvių. Jie galėtų suorganizuoti bent dešimties autobusų ekskursiją į manifestaciją. Dr. Albertas J. Valibus, Liet. Bendr. pirmininkas Vytautas Paulauskas, Garso redaktorius Matas Zujus, Anelė Bajorienė, Albertas Kalnoskas, LRKSA sekretorius Vincas (William) Kvetkas, Adolfas Norvaiša, Vaclovas Ramonas ir adv. Klemas Kisailus dalyvavo diskusijose, svarstydami galimybes sutelkti manifestacijai dalyvių.

Priimtas nutarimas, kad Wilkes Barre lietuvių bendruomenė, kviesdama vietos organizacijas ir klebonus talkon, sudarys septynių kolonijų vietos aktyvą. Jam pirmininkaus L. B. veikėjas Vytautas Paulauskas. Gal būt. po ketvirčio amžiaus, nauja Wyomingo lietuvių karta ir vėl atvyks New Yorkan, lietuvių manifestacijon, dešimčia autobusu. (KLNA)

KOMUNISTAS . . .

(atkelta iš 3 psl.)

lika dienų kalino tvankiam rūsy, be šilimos ir šviesos, maitindami atmatomis. Man susirgus ir vos bepasikeliant, sparde sargybinis. Aš buvau arti mirties.

Vieną naktį mane perkėlė į netolimą konfiskuotą namą. Pamatė ant kūlio šiaudų tuščiam kambary. Aš pažinau to namo žmones, bet jų laisvė buvo taip pat suvaržyta. Tačiau man parūpino maisto ir vaistų. Geriau išsimiegojęs, jaučiausi stipresnis ir galėjau pats pasikelti, kai į mano kambarį įėjo tas vengras komunistas.

Komunisto išpažintis

Jis buvo nelegalus vaikas. "Kai mano motina mirė, —pasakojo jis, — atsidūriau gatvėje, miegodavau lauke tarpduriuose, vogiau maistą . . . Vienas kunigas rado mane lietingą naktį . . . Jis nusivedė nakvoti klebonijon, ir aš ten pasilikau ketverius metus . . . Penkiolikos metų jis mane nugabeno į Budapeštą, įrašė į amatų mokyklą, sutarė už mokslą mokėti iš savo mažos menesinės algos. Ir daugiau aš jo nemačiau, nes po kelių mėnesių mirė. Mane atleido iš mokyklos ir aš vėl atsidūriau garvėje . . .

"Susipažinau su komunistais, kurie žadėjo mane išsiųsti į Maskvos universitetą, jeigu įstosiu į partiją. Aš sutikau. Ir matote dabar, kuo aš pasidariau po daugelio metų: komunistų agentu, išdaviku, ateistu.

Dabar pats savęs neapkenčiu. Mano globėjas buvo šventas geras žmogus, ir ne tiktai man, bet kiekvienam; jis norėjo, kad ir mes kitiem gera darytume. Argi galėčiau jam sutelkti skausmo, jeigu mane matytų. Ir, gal būt, mane mato . .

"Aš noriu dėl to jus gelbėti. Noriu padaryti gerą darbą, pirmą savo gyvenime, vardan ano gero žmogaus".

Mirtis iš anksto nulemta

Tas komunistas pranešė, kad priekinis rusų dalinys turi įsakymą buvusį Vengrijos parlamento pirmininką nužudyti. Sprendimas jau padarytas. Tačiau bus trumpas teismas, o jis — būsiąs vertėju. Prašė leisti tik jam kalbėti.

"Teismas iš tikrųjų buvo trumpas, — pasakoja Msgr. Bela Varga.—Teisėjas rado mane kaltą kaip priešo agentą ir priteisė mirtį. Tačiau leido apeliuoti.

"Kitą dieną mano vertėjas vėl mane aplankė. Vėl prisiminė gerąjį kunigą, su kuriuo buvo susibičiuliavęs. Pašnekesio metu jaučiau, kaip jis iš ateisto keitėsi vėl į tikintį žmogų.

Antrajame teisme "mano draugas buvo daugiau negu vertėjas . . . Jis iškalbingai nušvietė mano konspiracinę veiklą prieš nacius. Tada vyriausias teisėjas išėjo į priekį ir padavė man ranką, pakratė tardamas:

— Čia padaryta didelė klaida. Jūs negalite būti tasai asmuo, kurio mes ieškome. Jus esate vienas iš mūšiškių, patriotų. Aš atsiprašau. Esate laisvas . . .

"Aš buvau nustebintas, —sako Msgr. Bela Varga, — Mano vertėjas paėmė mane už parankės, išsivedė gatvėn ir įspėjo: "Nesirodykite, kol šis priekinis rusų dailinys iš čia pasitrauks".

Kai tie pirmieji rusai pasitraukė, Msgr. Bela Varga grįžo į Kispesto miestelį, kad padėkotų savo geradariui, bet jo gyvo jau neberado. Jis buvo sušaudytas, nes kitą dieną paaiškėjo, kad teisėjas atsiprašė ir paleido tą asmenį, kurį Maskva buvo paliepusi likviduoti.

NEWARKO vyčių kuopos valdyba. Sėdi: M. Stonis, kun. P. Totoraitis, J. Jankauskas, stovi K. Šipaila, P. Podgalsky, J. Remeika. Nuotr. R. Kisielaus.

Lietuvis pranciškonas Naujoje Gvinėjoje

Lietuvis pranciškonas Tėvas Pius Šarpnickas, O. F.M., pereitų metų pabaigoje išvyko į pranciškonų misijas į Naująją Gvinėją. Iš ten redacijai rašo:

"Naujoji Gvinėja yra šalis, atsilikusi nuo pažangos per 2000 metų. Čia yra ir kanibalų, burtininkų ir pilna visokiausių tamsių prietarų. Vietiniai labai nesveiki: daugumas miršta vos sulaukę 45 metų. Krašte yra 10,000 raupsuotųjų.

Čia darbuojasi 26 pranciškonai misijonieriai — australai, italai ir dabar vienas Amerikos lietuvis. Misijonieriai gyvena po vieną giliai džiunglėse, vietinių kaimeliuose. Jų gyvenimas yra nepaprastai vargingas, primityviškas ir pilnas pavojų.

Tris mėnesius keliavau po džiungles studijuodamas vietinių kalbą, papročius, psichologiją. Paskui buvau paskirtas į raupsuotųjų koloniją laikinu kapelionu. Neseniai vyskupas mane paskyrė šiom pareigom visam laikui. Mano dabartinis adresas: The Leper Colony, Aitape — via Wewak, New Guinea.

Sekantis tarptautinis Eucharistinis Kongresas įvyks 1968 m. Columbijos sostinėje Bogota.

NEWARKO vyčių 29 kuopos pobūvio rengimo komitetas. Sėdi iš k. L. Stukas, M. Stonis, kun. P. Totoraitis, Ch. Yakavonis, stovi: L. Stukas, K. Šipaila.

LIETUVOS VYČIŲ 29 kuopos pobūvio rengimo vyriausias komitetas. Nuotr. R. Kisieliaus.

NEWARKO LIETUVOS VYČIŲ 50 METŲ SUKAKTIS

Newark, N.J. Vietos 29 Lietuvos vyčių kuopa spalio 2. šeštadienį šv. Jurgio salėje rengia pietus ir šokius. Tuo bus paminėta kuopos 50 metų sukaktis.

KRISTINA JAKAVONIENĖ pietų ir šokių rengimo komiteto pirmininkė. Nuotr. R. Kisieliaus.

Nedaugel organizacijų sulaukia tokios sukakties. Čia atiduodama pagarba pirmiesiems kuopos nariam, steigėjam ir dabartiniam, kurie kuopą išlaiko veiklią ir gyvą. Kuopa turėjo visokių laikų, sunkių ir gerų. Nugalėjus visus sunkumus, ji su pakilia nuotaika atžymi savo 50 metų sukaktį.

Maldose prisiminsime mirusius mūsų narius. Su pasididžiavimu turime priminti, kad keli mūsų kuopos nariai buvo centro valdyboje: Joseph Sakevich, buv. pirmininkas, Jack Remeika ir Frank Vaškas — iždininkai.

Įėjimas į pietus-šokius — 5 dol vienam asmeniui. Bilietus reikia įsigyti iš anksto, nes prie durų nebus pardavinėjami. Bilietų (tikietų) galima gauti pas valdybos ir kuopos narius. Visiem pažadame, kad pietų metu bus gera nuotaika.

Pietum vadovauja prof. Jokūbas Stukas. Kalbės centro valdybos pirmininkas Alexander Wesey, Lietuvos gen. konsulas Vytautas Stašinskas ir Newarko majoras Hugh Addonizio. Muzikinę programą atliks solistas Liudas Stukas ir solistė Carol Bowen iš New Yorko. Akordeonais gros Peter Gaubas ir Walter Brazaitis, abu 29 kuopos nariai. Solistam akomponuos Algirdas Kačanauskas iš Lindeno.

Pietų ir šokių parengimo komiteto pirmininku yra Mrs. Christina Yakavonis. Jai talkina Mary Stonis, kuopos vicepirmininkė.

Spalio 3 Švč. Trejybės bažnyčioje bus padėkos mišios, kurias aukos kun. Petras Totoraitis, kuopos dvasios vadas. **F.V.**

BALTIMORĖS ŽINIOS

Kun. J. Antosewski, šv. Alfonso parapijos vikaras, rugsėjo 25 grįžo iš atostogų.

Klebono prel. L. Mendelio laiškas išsiuntinėtas visiem parapiečiam. Laiške supažindinama su parapijos ateities veikla. Kas laiško negavo, gali jį įsigyti klebonijoje.

Sodalietės rugsėjo 20 gražiame Mardi Grass Supper klube surengė madų parodą. Buvo rodama naujausios suknelės ir paltai. Tai šeštas jų tos rūšies parengimas. Žmonių dalyvavo daug.

Maldininkų kelionė už taiką ir už Amerikos sūnus bei dukras, kurie kariauja Vietname, rengia prel. L. Mendelis. Maldininkai išvyksta autobusu rugsėjo 26 9 val. nuo šv. Alfonso bažnyčios. Važiuoja į Liurdą Mt. St. Mary's kolegijoje, Emmitsburg, Md. Liurde 11 val. bus mišios. Po pietų, kuriuos pavalgys kolegijoje, maldininkai aplankys šv. Juozapo kolegijos koplyčią, kur palaidota palaimintoji Motina Elizabeth Seton. Ten bus šventoji valanda. Į Baltimorę grįš 7 v.v.

Lietuvių Postas 154 rugsėjo 26 lietuvių švetainės didžiojoje salėje rengia naujos valdybos įvesdinimą. Iškilmės prasidės 2 v. popiet. Dalyvaus miesto ir Marylando valstybės legiono vadai. Po iškilmių bus vaišės.

Mindaugo ir Kęstučio pašalpinės draugijos rengia metinę vakarienę spalio 9 lietuvių svetainės didžiojoje salėje. Pradžia 7 v.v. Šokiams gros orkestras. Bilietų galima įsigyti lietuvių svetainėje ir tą vakarą prie įėjimo.

Ona Urlakienė, senos kartos lietuvė, ilgai gyvenusi Baltimorėj, po sunkios ligos mirė rugsėjo 13. Velionė su savo vyru Jonu gražiai išauklėjo šeimą, buvo gera šv. Alfonso parapijos narė, dalyvavo įvairiuose parapijos parengimuose. Iškilmingos mišios su asista aukotos šv. Alfonso bažnyčioje— rugsėjo 16. Palaidota Holy Redeemer kapinėse. Liko nuliūdęs vyras Jonas ir sūnus — daktaras Jonas, Vincas ir Antanas ir eilė giminaičių.

Jonas Obelinis

KAZYS ŠIPAILA, Newarko vyčių kuopos pirmininkas. Nuotr. R. Kisieliaus.

IŠ VISUR

— **Dr. Petras Daužvardis,** Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje, nominuotas nepaprastu Chicagos miesto piliečiu. Šiemet sueja 40 metų, kai dr. P. Daužvardis yra konsularinėje Lietuvos tarnyboje.

— **Los Angeles** šv. Kazimiero parapijos mokykla naujus mokslo metus pradėjo rugsėjo 7. Mokykla turi 8 skyrius ir vaikų darželį. Dirbo 13 mokytojų, iš jų 6 seserys kazimierietės. Mokinių 382: iš jų 110 lietuvių. Lietuvių kalbos kasdiną moko Ona Razutienė. Šeštadieninė lituanistinė mokykla turi 66 vaikus. Mokyklai vadovauja Ignas Medziukas.

— **Dr. Kazys Ambrozaitis** su žmona rugsėjo 20 išvyko į Romą, kur bus tarptautinė rentgenologų konferencija.

— **Kanados** lietuvių jaunimo kongresas įvyksta spalio 8-10 Toronte. Tuo pačiu pradedami pasaulio lietuvių jaunimo metai, kurie baigsis kitų metų didžiuliu jaunimo kongresu.

— **Amerikos** lietuvių inžinierių ir architektų suvažiavimas šaukiamas spalio 9-10 Bostone.

— **Balbieriškyje,** Lietuvoje, šia vasarą mirė kun. Antanas Keblaitis, buvęs Lietuvos kariuomenės kapelionas. Buvo 65 metų.

— **Kun. Jonas Borevičius, S. J.,** lankęs tolimosios Australijos lietuvius, kur išbuvo apie septynis mėnesius, yra jau grįžęs į Chicagą.

— **Petras Žemaitis,** M. D., Plymouth, Mich., siųsdamas 50 dol. Rezoliucijom Remti Komitetui, rašo: "...Puikų darbą dirbate. Visi lietuviai turėtų prisidėti prie šio žygio ir darbu ir pinigine parama . . ." Visos aukos šiam tikslui siųstinos komiteto kasininkui: Mr. G. A. Petrauskas, 3442 Madera Ave., Los Angeles, Calif., 90039.

— **K. Bagdonas,** Waterbury, Conn., turįs ten radijo ir televizijos aparatų, laikrodžių ir kitų panašių prekių puikią krautuvę. Rezoliucijom Remti Komitetui paaukojo 100 dol. Tą auką įteikė pirm. L. Valiukui, kai jis neseniai lankėsi Waterbury, Conn., mieste. K. Bagdonas nepriklausomybės laikais Lietuvoje buvo pradžios mokyklos mokytojas, vėliau —inspektorius, o prieš pasitraukdamas iš Lietuvos — gimnazijos vicedirektorius. "Turime konkrečiai prisidėti prie šio taip svarbaus darbo, o ne žodžiais. To žygio vadovybei reikia darbo rankų ir piniginės paramos, o ne komplimentų . ." kalbėjo K. Bagdonas. Ta proga kiti Waterbury lietuviai sudėjo tam tikslui kitą šimtinę.

LDS SEIMAS

Lietuvių R.K. Darbininkų Sv. Juozapo Sąjungos jubiliejinis 50 metų seimas įvyks spalio 16, šeštadienį, šv. Petro lietuvių parapijos salėje So. Bostone. Seimas prasidės mišiomis 10 val. ryto. Visų kuopų nariai, LDS centro ir garbės nariai maloniai kviečiami dalyvauti. Taip pat laukiama atvykstant buvusių LDS steigėjų, dvasios vadų, pirmininkų, valdybų narių, nes šiame seime sprendžiamas klausimas, ar LDS dar palaikyti ar likviduoti.

LDS Centro Valdyba

Norite geros meniškos fotografijos —

PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ

vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —

VYT. MAŽELIS

Tel. HYacint 7-4677

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

DVIEJŲ SUSIJUNGUSIŲ DRAUGIJŲ RUDENS POBŪVIS

Baltimore, Md. — Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio ir Lietuvos valstybės kūrėjo karaliaus Mindaugo draugijos Baltimorėje susiorganizavo labai seniai. Pirmoji gale devynioliktojo šimtmečio, prieš 69 metus; o antroji — dešimčia metų vėliau.

Atvykę pirmieji mūsų tautiečiai būrėsi į tas draugijas, kurios pradžioje siekė padėti į vargą patekusiem savo nariam, paremti ligoje, mirties atvejais.

Vėliau tos abi draugijos stiprėdamos ir nariam pradėjus daugiau dviesti, nutarė draugijų reikalus vairuoti ne vien savišalpos kryptimi. Parūpo ir lietuvių kultūriniai laukai. Pastebėjo, kad sekmingesniam darbui ir reprezentacijai reikalinga turėti savo patalpas. Nariai entuziastingai ėmėsi darbo ir savo pasiryžimą tesėjo. Išaugo daugiaaukštis rūmas — lietuvių svetainė su didžiule sale pirmame aukšte, gražiai dekoruota scena didesniems parengimams ir kelios mažesnės salės. Be to, rūsyje — baras restoranas. Narių ir visos Baltimorės lietuvių reikalams seniai veikia ir lietuvių biblioteka — skaitykla, kur yra sukrauta šalia naujų ir daug senesnių vertingų knygų.

Abi draugijos, daug prisidėdamos prie lietuvių salės statybos ir išlaikymo, nepamiršo ir Nemuno šalies sūnų ir dukrų, kada 1918 metais atsikūrė Lietuvos valstybė. Mindaugiečiai ir kęstutiečiai gerai suprato, kad naujai Lietuvos respublikai, kaip ir kiekvienam naujakūriui, ir dar karo audrų nusiaubtam, reikalinga pagalba, ir šios draugijos pagelbą teikė.

Šiandien, pusamžiui su kaupu praėjus, daugelis tų draugijų steigėjų ir narių pavargo, metų našta juos prislėgė, o kai kurie ir iš gyvųjų tarpo išsiskyrė. Todėl abi draugijos geresniam ir tobulesniam darbui nutarė susijungti į viena, palikdami tų draugijų senus vardus, pasivadindamos: Karaliaus Mindaugo ir LDK Kęstučio Draugija.

Draugija prisidėdama prie lietuvių salės išlaikymo, nevengia ir viešų pasirodymų. Štai, rugpiūčio 23 buvo pagerbti du vyresnieji nariai: Martynas Jaras ir Zigmas Gapšys. Dabar vėl ruošiamas didesnio masto pobūvis — banketas. Banketas įvyks spalio 9 dieną 7 val. vak. svetainės didžiojoje salėje (851 Hollins Str.). Bilieto kaina vienam asmeniui 4 dol. Už tuos pinigus prie gražiai tautiškomis juostomis papuoštų stalų atsilankusieji bus gardžiais valgiais vaišinami ir vėsinančiais gėrimais gaivinami. Dalinos nuteiks atsilankiusius atsiminti senus ir vargo ir džiaugsmo laikus, o geras orkestras pakels ir senesnius kaulus prie polkutės ir suktinio. Banketo metu atsilankusieji girdės trumpas, bet nuoširdžias prakalbas svečių iš Baltimorės ir Washingtono.

Banketo rengimo komiteto nariai norėtų ir prašo visų Baltimorės ir apylinkės lietuvių kuo gausiau atsilankyti. Visi laukiami ir lietuvišku vaišingumu bus sutikti ir vaišinami.

Bilietus galima jau dabar įsigyti svetainės salėje ir pas banketo rengimo komiteto narius.

M.M

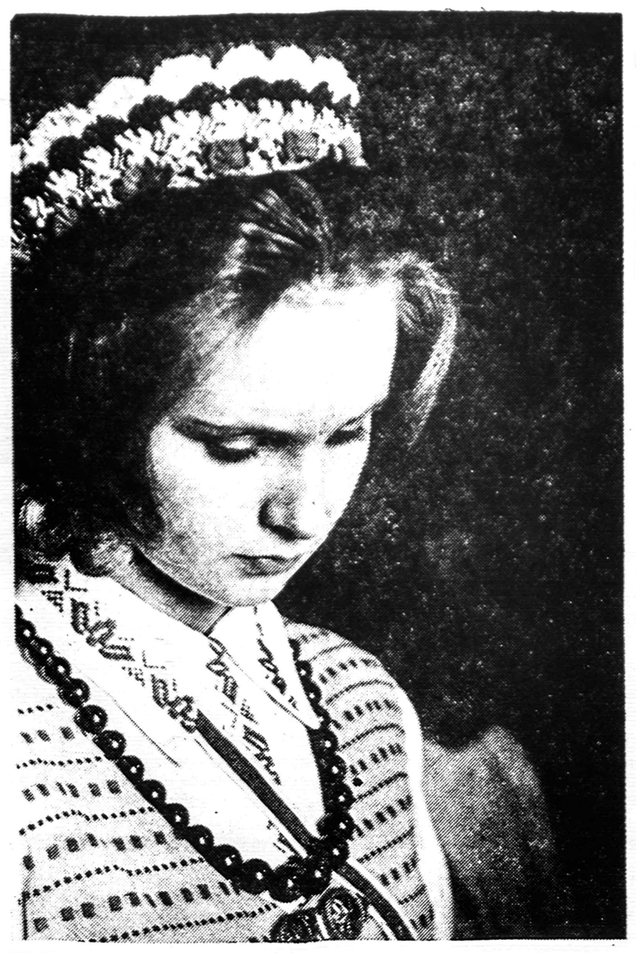

TAUTIŠKAME drabužyje. Nuotr. P. Ąžuolo

Jei žydas būtų siūlomas į JAV prezidentus

Klausimą išprovokavo jėzuitų "America", įvertindama Arthurą Goldbergą, atstovą Jungtinėse Tautose, kaip tinkamą kandidatą į Amerikos prezidentus. "Jewish Press" paskelbė prez. Johnsono pareiškimą, kad jis mielai remtų Goldbergą į prezidentus. Gallupas tuojau apklausė balsuotojus. Rezultatas — 80 proc. balsuotų už žydą į Amerikos prezidentus. Kai apklausinėjo 1958, tas procentas tebuvo tik 62.

Dabar ir už kataliką į prezidentus balsuotoju procentas taip pat kyla iki 87, už negrą 59.

Tačiau to paties laikraščio skaitytojas Samuel Komansky entuziazmą ėmė šaldyti. Gerai, kad Goldbergas paskirtas atstovu į JT — tai rodo visų lygybę. Bet inteligentingi žmonės — rašo Komansky — žino, kad visa užsienio politika eina iš prezidento ar valstybės departamento ir Arthuro Goldbergo funkcija tėra būti Jungtinių Valstybių atstovu, valstybės nuomonės advokatu.

Neinteligentingas, kuriam gali nepatikti šio krašto politika, automatiškai ims kaltinti dėl jo žydus, ir tai tik didins antisemitizmą. Nors tokios sektos mažos, bet jos veiklios, ir jos niekad nepraleis progos didinti prieštaram prieš žydus.

Šiame krašte, sako autorius, kur žydai yra mažuma, mūsų interesas būtų turėti prezidentą geros valios ir gero charakterio, bet tos religijos, kurią išpažįsta piliečių daugumą, o ne žmogų, kuris būtų mūsų religijos ir kuris dėl to būtų apsuptas nuolatinio įtarinėjimo, kad jo vyriausybė veikia mūsų naudai ir negali išreikšti visos tautos nusistatymų; esą žydas prezidentas būtų pagrindas neteisingom kalbom apie žydų kontrolę.

Vasara Vermonto kalnuose (2)

MIESTELIO GARSŪS MUZIKANTAI

P. JURKUS

Keliaudamas per Vermonto etnografinius muziejus, konservuotus senų giminių namus, rasi išsaugota nemaža muzikos instrumentų. Rasi gaidų iš anų praėjusių dienų. Muzika linksmino žmones, bet Vermonto neišgarsino.

Vermontą į pasaulį išvedė mažo kaimo muzikantai. Jie patys ne iš Vermonto, čia atvykstą tik vasaros metu, bet Vermontui suteikė tą garbę.

Prieš 15 metų mažam Marlboro miestelyje įkurta "muzikos respublika", kur visi lygūs, visi lygiai pasišventę muzikai, visi nori sukurti aukščiausią muzikos meną.

Šio muzikos kaimelio steigėjai patys buvo pasaulinio garso muzikai. Pagrindinis sumanytojas buvo Rudolf Serkin, pianistas. Tose apylinkėse jis nusipirko ūkį, kur su šeima praleidžia vasarą. Aplink Serkiną susibūrė kiti muzikai — vokiečiai Adolf Busch, brolis Hermann Busch, fleitistas Marcel Moyse, jo sūnus ir marti.

Jie pritraukė kitus žymius muzikus, kurie sudarė reikalingą orkestrą. Nuo 1960 metų į festivalius įsijungė ir Pablo Casals, pasaulinio garso čelistas. Nors ir susitelkė daug žymių muzikų, bet vistiek išlaikoma lygybė — orkestre dažnai keičiamos vietos, dažnai nėra jokio dirigento. Bet orkestras pagarsėjo ne dėl savo lygybės principo. Išgarsino jį aukštas meno lygis. Marlboro grupė groja tokius kūrinius, kurių paprastai eiliniuose koncertuose niekas negroja, nes jie per sunkūs. Reikia daug darbo, daug išlaidų, kad juos parodytum žmonėm. Neapsimoka. Marlboro grupė ir imasi šios rimtos, kietos muzikos.

Drauge dirba visa savaitę, muzikos veikalus nagrinėdami, ieškodami geresnio išpildymo. Į jų repeticijas gali atsilankyti kas tik nori. Svečių netrūksta, nes aplinkui vasarai suvažiuoja daug muzikų, kurie nori pasitobulinti, giliau suprasti muzikos veikalus.

Koncertai būna savaitgaliais — penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais. Anksčiau grojo paprastoje daržinėje, dabar jau yra pastatytas specialus teatras, kuris nesutalpina klausytojų. Sakoma, kad vasaros mėnesiais čia yra tirščiausia muzikų koncentracija pasaulyje. Tai prisideda prie muzikos meno ugdymo šiame krašte. Patiems muzikams tai yra savotiškos atostogos ir muzikinės rekolekcijos. Iš jų išsiskirsto didesni ir paiešgesni.

Po penkiolikos vasaros sezono šiemet Marlboro grupė keturiom savaitėm vyksta koncertuoti į Europą ir ten atstovaus Amerikos muzikai. Grupė taip pat koncertuos Kanadoje ir Amerikoje.

Savaime suprantama, kad muzika teigiamai paveikė Vermontą. Sutraukė vasarai daug turistų. Aplink Marlboro vasaros mėnesiais sunku gauti nakvynę ir sunku sustoti atostogom — viskas užimta. Viskas net ir brangu.

Grįžtančio kareivio liūdesys

Vermontas visą laiką sunkiai vertėsi. Kalnuota žemė pilna akmenų, medžio kelmų — nepritaikyta žemės ūkiui. Žmonės vertėsi daugiausia medžio pramone, gamino iš klevų syrupą. Tai neviliojo jaunimo, kuris norėjo geriau įsikurti. Jis bėgo į turtingesnes, pelningesnes vietas. Vermontas skurdo, kol iš karo grįžo kareivis.

Taip man pasakojo bičiulis. Esą kareivis išgelbėjęs Vermontą. Iš antrojo pasaulinio karo grįžes ir nuliūdęs: nėra ko veikti, nėra kaip pinigo uždirbti. Sėdi ir liūdi ir žiūri į aukštus kalnus. Čia ir atėjo mintis. Matė jis Europoje, kaip Alpėse vyksta platus žiemos sportas. Ar čia negalima slidinėti, ar čia negalima sukviesti žmonių iš visos N. Anglijos, New Yorko. Atsakė jis pats — galima!

Sako, šis kareivis nupirkęs aukščiausią kalno viršūnę — Mt. Snow. Nupirkes labai pigiai, nes tada žemė, ypač kalnai, buvo labai pigūs. Jo rūpesčių prasidėjo slidinėjimas, dabar išvirtes į pelningą "pramonę". Visi kalnai, kalniukai, kurie tik tiko slidinėjimui, buvo apvalyti ir pritaikyti žiemos sportui. Prie Mt. Snow, pastatytas didžiulis viešbutis, iš kurio eina kabantis traukinukas į kalno terasą. Ten maudymosi baseinas, čiuožykla po stogu, restoranas, krautuvės. Maudymosi baseinas aptvertas aukštu stiklu, kad nepūstų vėjas. Vanduo šildomas. Maudosi ir žiemą, kai aplinkui pilna sniego. Į kalno viršūnę veža vielų traukinukas. Ten vėl kavinė, ant stogo matai nuostabius vaizdus.

Čia žiemą keliasi slidininkai ir paskui leidžiasi žemyn. Skuba sušile, skaičiuoja, kiek kartų pasikėlė į kalną. Vakare susėda viešbučio erdviose salėse, kur kūrenasi židiniai.

Slidinėjimas taip greitai plinta, kad žmonės nespėja statytis. Savaitgaliais privažiuoja labai daug žmonių, kad nėra kur jų sutalpinti. Tad su įkarščiu statomos naujos pastogės — viešbučiai, moteliai, kalnų ložės. Kadaise buvęs ramus ir vienišas Vermontas dabar pilnas turistų. Svečių čia pilna ištisus metus — ir žiema ir vasarą.

Vasarą čia erdvu ir smagu. Ežeriukuose gali maudytis. Smagiausiai nuteikia, kad aplink daug gamtos. Štai mūsų draugai buvo išsinuomavę kabiną ant aukšto kalno. Jie gyveno ten vienui vieni. Artimiausias kaimynas buvo už kokios mylios. Ant to kalno gali vaikščioti, šūkauti, dainuoti, niekas negirdi, niekam netrukdai. Aplinkui juosia kalnų virtinės, viena už kitos ramiai nuguldamos. Ypač gražu vakare, kai saulė nušviečia ilgesingus tolius. Kai užeina lietus ar migla, tai kalne blogiau — vaikštai ir gyveni tiesiog debesyje, nes debesis nusėda ant kalno.

Turistinės įstaigos parūpina literatūros: kur ir ką lankyti. Keliukai traukia pavažiuoti. Štai mus išragino į toki miesteli, kur namas prie namo gyvena visokie amatininkai. (b.d.)

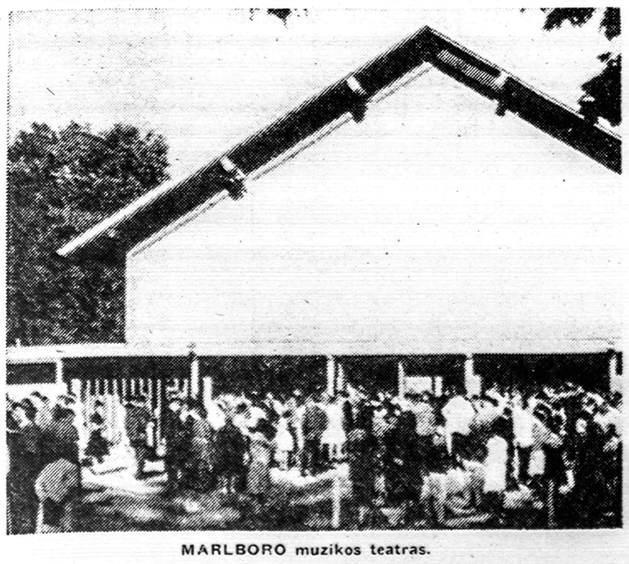

MARLBORO muzikos teatras.

BASEINAS Mt. Snow terasoje. Baseinas veikia žiemą ir vasarą. Čia matome besimaudančius žiemą.

FOTOGRAFAS
Romualdas Kisielius

Tarptautinės Fotografų Sąjungos narys, baigęs Amerikos karinomenės foto mokyklą. Jums už prieinamiausią kainą atliks visokius fotografinius darbus.

Dėl susitarimo skambinti GLenmore 2-0029

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant saskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namu remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6[illegible]
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 32[illegible]
Darbo valandos: šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 va.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIONAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

JUOZO ir IZABELĖS MIŠIŪNŲ
RAY'S LIQUOR STORE
Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gėrimų . . . Didžiausias pasirinkimas degtinės ir vyno.
103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIrginia 3-3544

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

Cosmos Parcels Express Corporation
108 West 14th Street, New York, N. Y. 10011
Tel. CH 3-3005
Arti 6th Ave., antras aukštas, virš "Singer" krautuvės
• Mes siunčiame siuntinius į Lietuvą, visas USSR respublikas, o taip Rumuniją. • Užsakymai paštu išpildomi tą pačią dieną, kurią juos gauname. • Kiekvieno siuntinio pristatymas garantuotas — gavėjas nieko nemoka. • Gavę Jūsų siuntinį jį išsiunčiame per 48 valandas. • Jūsų patogumui turime didelį įvairių prekių pasirinkimą žemomis kainomis. • Mūsų agentūra kasdien atidaryta nuo 9 ryto iki 7 vakaro, sekmadieniais nuo 10 ryto iki 4 po piet. Kitu laiku — susitarus.
COSMOS agentūros savininkas—W. Kaczmarsky

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

SPORTAS

Naujas sezonas — seni vargai

Sesiolikas New Yorko lietuvių futbolo sezonas pradetas pereitą sekmadienį. Deja, ir vėl nesekmingai.

Beveik kiekvieno paskutiniųjų sezonų pradzioje tureta sunkumų su sudetimi; stigo taip pat geros kondicijos del treniruociu. Tie trukumai pasirode ir sį kartą, ypac antrame kelinyje. Jie padare mums dideles žalos. Pirmose pirmenybių rungtynese is airių Shamrock gauta pyros net 0:6 (0:3).

LAK zaide tokios sudėties: Šneikis; Blieris, Kemeza; Kulys, Trampas, Česnauskas; Schini II, Schini I, Budreckas, Vanius, Sukys. Sudetis daugiau negu skyneta, ir musiskių zaidimas — taip pat. Is visų zaidžiusių teigiamai tegali buti vertinamas dešinio gyniko žaidės Blieris, geros spartos ir dar geresnes pradmes. Išlyginę techniškus netikslumus del nuskutę barzdelę, gautume visai gerą žaidiką.

Pralaimėjimas, kuris, pagal žaidimo eigą, mums per skaudus, ištiko del gynimo, vietom visai nesusigaudančio. Paskutinėse rungtynėse (dvi pereina mosios rungtynės bei pralaimėjimas Chicagai) itin skaudūs pralaimėjimai verčia rimtai peržiūrėti komandos vedamą žaidimą. Gal jau būtų laikas keisti griežtai įkaltą defenzyvinį žaidimą. Tiesa, kondicijos bei treniruočių trūkumai ir būtų svarbiausi. Pradžia rungtynių mums dar neblogai atrodė. Jei Šukio šūvis, užuot atšokęs nuo skersinio, būtų atsidūręs tinkle, gal reikalai būtų kitaip pasisukę.

Rezervinėje taip pat seni vargai. Vos devyniese prieššaismyje krito prieš Shamrock— 0:5.

Ateinantį sekmadienį mūsiškiai žaidžia pirmenybių rungtynes su College Point SC. Rungtynės įvyks 25 Ave. ir 130 Sts. College Point L.I. Pirmosios komandos pradeda 2:30, rezervinės 12:45.

LAK futbolo pirmenybių tvarkaraštis

Šį sezoną Lietuvių Atletų Klubo futbolininkai, tur būt sumuš visus rekordus keliaudami. Beveik visi mūsų žaidimo klasėje esantys futbolo klubai yra už New Yorko miesto ribų. Reikės keliauti ne tik į New Jersey, Connecticut bet net į tolimąjį Kingston, N.Y. Rungtynes, įvykstančios namie, žaidžiamos Bushwick H.S. aikštėje, Putnam ir Irving Ave. sankryža, prie Atletų Klubo Ridgewood. Tvarkaraštis atrodo toks:

Spalio 3 LAK:Stamford United — namie.

Spalio 10 Kingston:LAK — Oehlers Mountain Lodge, Morgan Hill Rd., Kingston, N.Y.

Spalio 17 LAK:West N.Y.— namie.

Spalio 31 LAK:Bridgeport— namie.

Lapkričio 7 White Plains : LAK George Washington H. S. aikštė, Central Westchester Pk. ir Orchard St., White Plains, New York.

Lapkričio 14 LAK: College Point — namie.

Lapkričio 21 Bavarians:LAK— Clancys Sporto Field, 25 Ave. ir 130 St., College Point, L.I.

Lapkričio 22 Padėkos dieną, LAK:Čekoslovakai — namie.

Lapkričio 25 LAK :Spring Valley — namie.

Gruodžio 5 Shamrock:LAK— Van Cortland Park, W 242 St., Bronx, N. Y.

Gruodžio 12 Kollsmann:LAK — Kissena Corridor Park, Kissena Blvd. ir Booth memorial Blvd, Flushing, N.Y.

Atletas

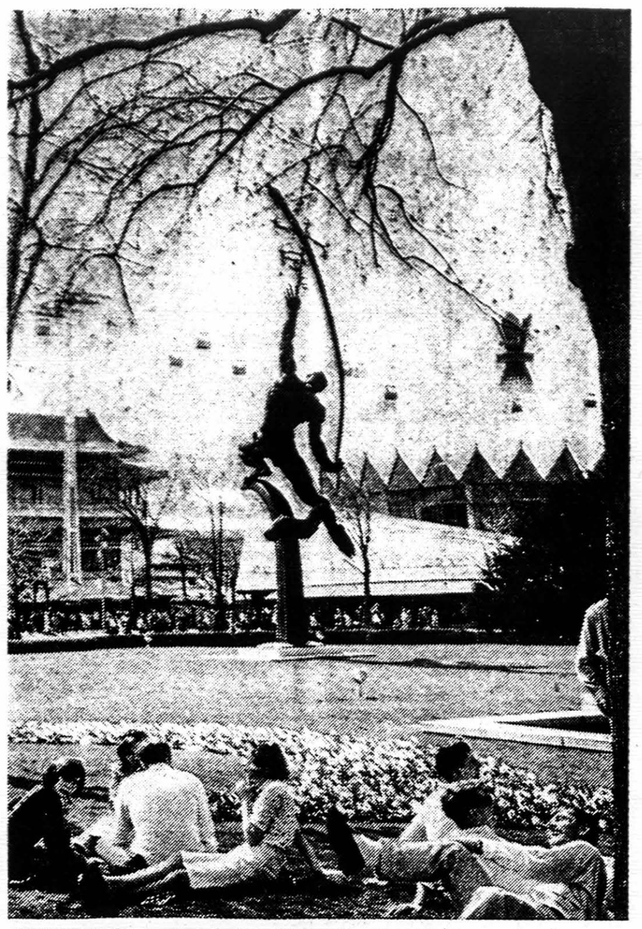

PASOULINĖJE parodoje New Yorke. Paroda uždaroma spalio 17. Nuotr. R. Kisieliaus.

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiame laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojam. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Mrs. M. Šveikauskas, Attorney at Law, 8 Belgrade Avenue, Roslindale, Boston, Mass. 02131.

KAI LAPAI KRINTA

Prieš mėnesį mus ištiko nemalonus reikalas. Pieninninkas, kuris pristato pieną mūsų namų gyventojams (mes turime trijų aukštų namus, kuriuose patys negyvename, bet nuomojame trims šeimoms), pasiuntė jauną berniuką į trečią aukštą su pienu. Tas berniukas, kokių 17 metų, neatsargiai lipdamas iš lauko esančiais laiptais, paslydo ant šlapio lapo ir atbulas nuo laiptų nukrito, smarkiai susižeidė. Dabar to vaiko tėvai, pasirodo, traukia mus į teismą. Kodėl? Mums tas pienas nebuvo pristatomas. Mes gyvename kitur. Mes negalime kasdien tų lapų šluoti, kai jie krenta. Patys namo gyventojai turi tuo pasirūpinti. Jei mes kasdien turėtume eiti į tuos namus ir šluoti laiptus, mums gyvenimo nebūtų. Nuomininkai turėjo patys tai padaryti. Jei tingi ir nepasidaro, kodėl jų netraukia į teismą, o mus?

Prašau mums patarti, ar reikalas užtenkamai rimtas advokatui samdyti. Juk advokatas, prieš pradėdamas bylą, tuoj paprašys pinigų, ar ne?

A.C., Massachusetts

Atsakymas

Jei tie laiptai yra visų trijų nuomininkų bendrai naudojami, jie, teisiškai kalbant, yra namų savininko "priežiūroje" (in the control of the Landlord) ir jų priežiūra yra Tamstos, o ne nuomininkų prievolė. Jei byla atsidurtų teisme, priesiekusieji (jury) turėtų nutarti, ar esamomis aplinkybėmis namų savininkas buvo 'neatsargus' (negligent). Jų nutarimas priklausytų nuo tokių faktų, kaip pav. ar ilgai lijo, ar daug lapų prikrito, ar namų savininkas turėjo progos 'žinoti' apie reikalų stovį ir panašiai. Jei prisiekusieji nutartų, kad Tamsta buvai "negligent", visos sužeistojo vaiko gydymo ir nedarbo išlaidos bus priteistos iš Tamstos. Didžiuma namų savininkų turi tokiems atsitikimams draudimą (Home Owner's Liability Insurance). Patarčiau Tamstai nueiti pas savo draudimo agentą ir su juo pasikalbėti. Jei Tamsta turi tokį draudimą (o greičiausiai jį turi), tada draudimo kompanija sutvarkys reikalą, o Tamsta neturėsi išlaidų.

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

JAV didmeistris R. Fischer pralaimėjo Jugoslavijos didmeistriui B. Ivkovui, Havanos tarptaut. turnyre. Ivkovas pirmauja ir turi gražių vilčių laimėti šias stambias tarptautines varžybas. Po 13 ratų Ivkovas vedė su 11-2 tš., Smyslov 10½, Fischer ir Geller po 9½ tš., toliau Pachman, Cholmov ir Donner.

Adelaides Vytis puikiai pasirodė tarpklubinėse Pietų Australijos pirmenybėse, dalyvaudama su 4 komandom! Pasekmės: **Aukščiausioj klasėj** 1. Matisons (latviai) 38 tš., 2. VYTIS 34½, 3. Norwood 33½, 4. Elisabeth 25, 5. University 24, 6. Adelaide I 23½, Norwood II 21½, 8. W. E. A. 21, 9. Black Knights 19, 10-11. Caissa ir Adelaide II po 17½ tš. Romanas Arlauskas pelnijo komandai 8½ tš., sužaidęs 3 partijas lygiomis, visas kitas laimėjo. **"A" rezervinės** grupės varžybos neužbaigtos. Pirmauja VYTIS II ir Norwood, su 34½ (1), UCC 30½ Phillips 30 ir kt. mažiau; viso 13 komandų. **"B" grupėje** Vytis šeštoj vietoj iš 11 komandų. **"C" grupėj** pirmą vietą iškovojo VYTIS su 35 tš., 2. Victoria 34, 3. Port Adelaide 27½ tš. Viso dalyvavo 11 komandų.

Dabar Adelaidėje vyksta jaunių pbės kuriose dalyvauja 160 jaunuolių, jų tarpe 25 merginos! Skaičiai ryškiai rodo šachmatų augimą Australijoje.

Bostone netrukus prasidės Metropolitan Chess League varžybos. Spalių 7 d., Cambridge YMCA patalpose šaukiamas lygos susirinkimas aptarti Bostono tarpklubinių varžybų reikalus.

Latvių Šacha Pasaule atžymėjo lietuvių komandos II vietos laimėjimą Chicagos tarpklubinėse žaibo varžybose. Povilas Tautvaišas su E. Formanek buvo geriausi I lentoj, sukorę po 4-1 taškų. Įdėta Kazio Škėmos laimėta partija Detroite prieš Dricoll.

I. Žalio laimėta partija su bokšto auka, JAV p-bėse, San Juane, Puerto Rico. Baltieji: Ignas Žalys, juodieji — R. Ledesma.

1. e4 e6 2. d4 d5 3. Žc3 Rb4 4. e5 c5 5. a3 R:Ž+ 6. b:c3 Žc6 7. Žf3 Vc7 8. Rd3 Žge7 9. 0-0 c4 10. Re2 0-0 11. Vd2 Žg6 12. a4 f5 13. Ra3 Žce7 14. Rd6 Vc6 15. Vc1 Rd7 16. h4 Bfe8 17. h5 Žf8 18. a5 Žc8 19. Rb4 a6 20. Vf4 Vc7 21. g4 Vd8 22. Kh1 h6 23. g:f e:f 24. Bg1 Kh7 25. B:g7+ K:g7 26. Bg1+ Kh7 27. Vg3 juodieji pasiduoda.

Baltijos šachmatų klubas New Yorke renkasi kiekvieną penktadienį, 8 val. vak., YMCA patalpose — 215 W. 23rd Street, Manhattan. Šiuo metu vyksta registracija norinčių dalyvauti klubo pirmenybėse.

New Yorko lietuviai kviečiami įsijungti į Baltijos Šachmatų Klubo veiklą. Klubo pirmenybės prasidės penktadienį, spalio 1, 8 val. vak. — Registruotis reikia iš anksto. Plačiau gali informuoti E. Staknys, telef. JA 3-8517.

SPORTININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos Centro Valdyba, pasitarus su daugeliu sporto darbuotojų, nutarė šaukti visuotinį suvažiavimą — konferenciją. Pribrendo būtinas reikalas peržiūrėti sąjungos organizacinius reikalus, padaryti reikalingus pakeitimus, peržiūrėti ir papildyti naujus projektus, be kurių tolimesnis darbas vargu ar būtų įmanomas. Yra taip pat ištisa eilė ir techninių klausimų, kuriuos metiniuose suvažiavimuose nespėjame persvarstyti ir kurie taip pat yra reikalingi stambesnių reformų. Todėl ir kviečiame visus sąjungos valdomuosius organus, klubų vadovybes ar jų atstovus ir atskirus sporto darbuotojus atvykti suvažiaviman. Dalyvaukime visi ir nuoširdžiai aptarkime visus sąjungos reikalus. Suvažiavimas bus spalio 16-17 Clelande, Čiurlionio namuose — 10908 Magnolia Drive Posėdžių pradžia šeštadienį spalio 16 d. 1 val. popiet.

Centro Valdyba

DISPLAY

Mr. Shepherd's DOG TRAINING, Inc. Obedience (Problem dogs our specialty), Guard, Tricks, etc. trained dogs for sale. Guard, obedience Free pickup and delivery 366-6311 421 Bushwick Ave., Brooklyn.

MAKING A PARTY
MEAT PIES INC affiliated with Near East Bakery We specialize in Lamb Spinach Pies We cater to all your party needs. We serve Bklyn and N.Y. Parties & Catering that is our specialty Call 875-2295

AIDA'S
HOUSE OF BEAUTY
Hy-Fashion, Permanents
Reasonable Prices
247 North 10th Street
NEWARK N. J.
Phone
201 - HU 3-9232 or 201 - HU 5-7481
for an appointment

SENIAUSIA, VIENA IŠ PIRMŲJŲ SIUNTINIŲ FIRMŲ AMERIKOJE
GLOBE PARCEL SERVICE
Inc.

GARANTUOTA: Pristatymą pilnai ir saugiai trumpiausiu laiku Jūsų siuntinio giminėms USSR
Draudimą Jūsų siuntiniui nuo bet kurios rūšies rizikos
Jokių papildomų rinkliavų iš siuntinio gavėjo
Kainas be konkurencijos ir gausų pasirinkimą prekių, audinių ir dirbinių mūsų centrinėje įstaigoje bei visuose skyriuose.

Vyriausia įstaiga
716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. WA 5-3455

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKUI
220 Park Avenue South
Phone: 982-8410

Uptown
PHILADELPHIA, Pa. 19123
632 W. Girard Avenue
WAlnut 5-8878

BALTIMORE 24, Md.
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

BOSTON South 27, Mass.
390 West Broadway
AN 8-8764

CHICAGO 32, Ill.
4102 Archer Avenue
FR 6-6399

Branch

CHICAGO 22, Ill.
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND 3, Ohio
7023 Superior Avenue
UT 1-0807

DETROIT 10, Mich.
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

ELIZABETH, N.J.
943 Elizabeth Avenue
EL 4-7608

HAMTRANCK 12, Mich.
11415 Jos. Campau Avenue
TO 8-7940

KANSAS CITY, Kansas
18 S. Bethany
AT 1-1757

LOS ANGELES 26, Calif.
3216 Sunset Blvd.
NO 5-9887

MIAMI 37, Florida
2755 Biscayne Blvd.
FR 9-8712

MINNEAPOLIS 14, Minn.
217 E. Hennedin
FE 2-4908

NEW BRITAIN, Conn. 06051
% N. Yazkewich
165 Hartford Avenue

OMAHA 7, Nebr.
5524 S. 32nd Street
731-8577

PITTSBURGH 22, Pa.
346 Third Avenue
GR 1-3712

ROCHESTER 21, N.Y.
683 Hudson Avenue
BA 5-5923

SAN FRANCISCO 22, Calif.
1236 Ninth Avenue
OV 1-4229

SEATTLE, Washington 98103
1512 N. 39th Street
ME 3-1853

TRENTON, N.J.
730 Liberty Street
LY 9-9163

DISPLAY

OUR BEST
STORM WINDOW
ALCOA ALUMINUM
3 CHANNEL TILT
POSITIVE LOCKING
WEATHERSTRIPPED
$11.55 (6 or more)
$11.95 (under 6)
Installation $3.00 per window. Free demonstrations anytime. Free delivery and measuring. 24 hr. 7 day phone service
(212) HA 8-1400
Factory Distributors, Richmond Hill

RESTAURANT

HAMARACK HOUSE
Catering from $3.25 per person
Many dates are still available
The Newest and most elegant restaurant and cocktail lounge announces — WEDNESDAY: prime dinner including cocktail of your choice $3.95 Weekdays: 12 to 1 AM, Saturdays: 5:30 to 3 AM. 21st St. & Jackson Ave., Long Island City. For reservations call 937-3663
Diners Club — American Express

TRUCKING

TRUITTS EXPRESS
Light Moving & Trucking
Day & Night.
Free Estimates
Reasonable Rates.
Call GL 5-3350
530 Jefferson Ave., Brooklyn

TO PLACE
YOUR AD,
CANCEL OR CHANGE
Tel. 867-3680

SCHOOLS

FABIAN MUSIC SCHOOL
2 Patricia Court
Amityville - Massapequa Pk.
10 Lessons $10 Guitar - Accordion - Piano. Call 516 AM 4-6447 — Off Carmen Rd. 1 block South of Inter-County Center.

AUTO SERVICE

LIMOUSINES
FOR ALL OCCASIONS
Available for weddings and funerals now booking for the fall. Call RA 8-8172 ask for Mr. Con Smith — — 2131 74th Street Jackson Htgs.

AUTO BURGLAR ALARMS
Don't be sorry—be safe Automobile and Truck Burglar Alarms Protect your Car and Valuable from theft— Guaranteed installations BURSKY - 60-11 Northern Blvd Woodside Call RA 6-1331 Bring this Ad with you.

SERVICES

CLEANING SERVICE
Lyles Bros Door to Door Automobile Cleaning windows and basements All work done at reasonable rates all work guaranteed — Call 537-8907 or 293-0877 7 AM to 8 AM 1230 Teller Avenue Bronx.

AIR CONDITIONERS
Reconditioned & Guaranteed
1 - 1½ - 2 horsepower units
Immediate Delivery
107-11 Jamaica Avenue Jamaica
TOZI AIR COND CORP.
Call 441-3331

PARAMOUNT BUSINESS MACHINES
6112 5th Avenue Bay Ridge, Bklyn
We have the finest of Typewriters
We have rentals we also repair:
Use our lay-away plan.
We cater to the family
Call HY 2-9075

RIC ROYS SERVICE CENTER
31-38 Linden Pl. Flushing L.I.
Tune-up specialists. State Inspection
Open 6 days a week Shell cards honored We give double Plaid Stamps or 5% discount Call IN 3-9776 For the best of Service call RIC.

JESSIE CHAMBERS
MOVING & STORAGE
Lic and Bonded
Local and Long Distance Movers
2 Men and Van $12 per hour
1791 Fulton St Bklyn
Call IN 7-8747

H. W. MALE - FEMALE

MENDER EXPERIENCED
Linen supply company. Dependable Coat & Apron. VA 1-9607. Excellent working conditions, good pay — stedy work.
57-10 79th Ave Ridgewood
Near Cypress & Cooper St.

WANTED JEWELERS N. Y. C.
First Class Only
MODEL MAKERS
Steady Employment
David Webb Inc. 7 E 57th Street
3rd Floor N. Y. C.
Call HA 1-3030

REST HOMES

REST HOME
For Elderly Persons
Excellent Food - Wonderful Care
Reasonable Rates
Lic. by State of N. J.
186 Comely Rd.
LINCOLN PARK, N. J.
Call 201 - 694-2634

FOR SALE

Owing to illness, Bar and Cocktail Lounge, Excellent Condition. Principals only. P.O. Box 33 Jamaica, N.Y. 11418.

"VENTA"
Home Improvements
Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDŽIUKAS
84-12 102nd Street

LIETUVIŲ ADVOKATAI
C. A. VOKET
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

LAIDOJIMO DIREKTORIA
VAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška kopyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. SHALINS
- Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN,
INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
280 CHESTNUT STREET
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. BA 9-1181

CARROL
FUNERAL HOME
Inc.
PETRAS KARALIUS, sav.
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
74 PROVIDENCE ST.
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS
-JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai
laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE
VOKIŠKOS SPECIALYBĖS
SCHALLER & WEBER
AUGŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI
Mūsų krautuvėse geriausios dešros
Kelionei ir TV užkandžiui — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai
Užeikite — įsitikinsite!
6 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 6
New Yorke — 1654 2nd Avenue — TR 9-3047 (Tarp 85 - 86 g-vių)
Ridgewoode — 56-54 Myrtle Ave. — VA 1-7068
Astorijoje — 28-28 Steinway St. — AS 4-3210
Hempsteade — 310 Front Street — IV 3-5540
Flushinge — 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights — 82-10 37th Avenue — DE 5-1154

DARBININKAS

Administracija GL 2-2923
Spaustuvė GL 2-6916
Vienuolynas GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Darbininko rudens pobūvyje šokiam gros Gutauskų orkestras. Jaunųjų talentų pasirodyme dalyvaus jaunutė solistė Janytė Mathews ir akordeonistas Vidas Keraminas. Vakaras bus spalio 3 šv. Silvestro parapijos salėje. Pradžia 4:30 val. p.p.

Liet. Fronto Bičiulių rytinio pakraščio suvažiavimas bus rugsėjo 25 d. Raugų sodyboje, Riverside, N.J. Pradžia 12 val. Diskusijom apie dabartinį LF bičiulio veidą vadovaus dr. K. J. Čeginskas, L. Dambriūnas, V. Volertas. Sekmadienį, rugsėjo 26, 12 val. šv. Andriejaus parapijos salėje (19 ir Wallace St. kampas) Vliko pirmininko V. Sidzikausko viešas pranešimas visuomenei "25 metai okupuotoje Lietuvoje ir laisvajame pasaulyje."

Tautininkų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkimas po atostogų šaukiamas spalio 9, šeštadienį, 7 val. vak. Lietuvių Atletų Klube. Bus tautinės ideologijos klausimu diskusijos; kalbės Antanas Diržys ir Stasys Gudas. Algis Budreckis padarys pranešimą apie rengiamą lapkričio 13 manifestaciją.

N.Y. Liet. Filatelistų S-gos susirinkimas bus rugsėjo 26, šį sekmadienį, 5:30 v. popiet., The Forest Park Inn, 80-46 Jamaica Ave., Woodhavene. Nariai ir besidomį filatelija kviečiami dalyvauti.

— **New York Times** tebestreikuoja. Streikuojančius paremia ir kiti dienraščiai. New Yorkas gyvena su vienu Daily News ar iš kitų miestų atvežamais laikraščiais.

KEARNY, N. J.

Rugsėjo 26, šį sekmadienį 6:30 v.v. Sopolingosios Dievo Motinos parapijos salėje kalbės žygio į Jungtines Tautas koordinatoriai. Visa visuomenė kviečiama dalyvauti ir prisidėti prie žygio.

— **Nebūk be reikalo išlaidus!** Daug sutaupysi pirkdamas televiziją, Tape Recorder, Cash Register'ius, skaičiavimo, čekiams rašyti mašinas, rašomas mašinėles visomis kalbomis, patefonus, fonografus. Geriausios firmos: Zenith, Telefunken, Grundig, Blaupunkt, Burroughs, Olympia, Royal ir kt. Teisingas informacijas, katalogus ir pačią prekę gausite tiesiai į namus. Rašykite: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N.Y., 11731.

WAGNER THEATER

110 Wyckoff Ave., Ridgewood, N.Y.
Kasa atidara: Penktadieniais 6 val. p.p.
Šeštadieniais iki filmos pabaigos;
Trečiadieniais — 12 val. dienos
Penktadienį, rugsėjo 24 — iki Trečiadienio, rugsėjo 29, 1965
Linksma, nuotaikinga filma —
"UND WENN DER GANZE SCHNEE VERBRENNT"
Vaidina:
R. Gildo, M. Scherr, G. Möller ir kt.
Priedinė filma:
"Buddenbrooks" II dalis
Ir vėliausia vok. įvykių apžvalga.

Istorinę paskaitą apie Vilniaus jėzuitų akademiją skaito dr. Paulius Rabikauskas, S. J., Romos Gregorianum Universiteto istorijos profesorius. Paskaita bus rugsėjo 27, pirmadienį, 7:30 v.v. Maspetho lietuvių parapijos salėje. Paskaitą rengia Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko židinys. Kviečiami atsilankyti visi kas tuo klausimu domisi.

Kompozitoriaus Dariaus Lapinsko kūrinių koncertas bus spalio 10, sekmadienį, 4 v. popiet Brooklyno kolegijos auditorijoje. Programoje dalyvauja solistė Aldona Stempužienė, pianistė Aldona Kepalaitė, filharmonijos orkestras. Diriguos pats kompozitorius.

GEGUŽINĖ GREAT NECKE

Liet. Bendruomenės Great Necko apylinkės valdyba rengia gegužinę paminėti rugsėjį kaip Lietuvių Bendruomenės mėnesį. Gegužinė bus Kings Point parke rugsėjo 26, sekmadienį. Pradžia 12 val. Įėjimas nemokamas. Visi Great Necko apylinkės ir New Yorko lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti. Esant blogam orui, gegužinė bus atidėta sekančiam sekmadieniui. **Great Necko Apylinkės Valdyba.**

SOLISTĖ ALDONA STEMPUŽIENĖ atlieka lietuvių kompozitorių dainų recitalį Reutlingene. Prie piano D. Lapinskas.

KAS ŽINOTINA

Madison Square Garden žygio į Jungtines Tautas manifestacijos dalyviams lapkričio 13 bus atidarytas 10 val. 30 min. iš ryto. Programos pradžia — lygiai 12 val., pabaiga — 2:30 val.

Eisenos pradžia — 3:00 val. Žygiuos nuo MSG 49taja gatve iki United Nations Plaza, prie 1-os Ave. Žygio pabaiga apie 4 val.. Aiškinamasi su atitinkama New Yorko policijos įstaiga dėl eisenos tvarkos ir jos suderinimo su miesto eismu. Atsakingas eisenos tvarkytojas — A. Vekselis.

Madison Garden yra prie 8-tos Ave., tarp 49 ir 50 gatvių. Iš užmiestinės autobusų stoties, kuri irgi yra prie 8-tos Ave., tarp 41 ir 42 gatvių, tiesiai 8-tąja Ave. galima nueiti pėsčiom per kelias minutes. Iš Pennsylvanijos stoties, 7 ar 8 Ave.,— keliolika minučių. Iš Grand Central stoties — 42 gatve ir 5, 6, 7, arba 8 Ave. ir 49 gatve — apie 20-25 minutės pėsčiam.

Artimiausia požeminio traukinio stotis yra IND 8-tos Ave. linijos 50-tos gatvės stotis (tik Local traukiniai!) Kitos netolimos stotys — IRT 7 Ave, BMT Broadway ar IND 6 Ave. linijų 49-50 gatvės stotys.

Manifestacija truks apie 5 valandas, todėl vien tuo tikslu atvykstantiems nebūtina rūpintis nakvyne: atvykus iš ryto prieš 11 valandą, apie 6 val. galima išvykti. Numatantieji pasilikti New Yorke ilgiau ir reikalingi patarimų ar pagalbos nakvynei rasti arba pasimatyti su New Yorko lietuviais gali kreiptis į nakvynių komisiją Comm. to Rest. Lith. Ind., 29 West 57 St. Tenth Floor, New York, N.Y. 10019.

Madison Square Garden, manifestacijos patalpų nuomos sutartį pasirašant būtinasis įmokėjimas nuomos tebuvo įmanomas skolintomis lėšomis. Šia proga patikslinama, kad šiuo atveju — šalia komiteto narių A. Mažeikos ir R. Kezio užsidėjusių sau asmeniską skolos naštą po 2000 dolerių — 2000 dolerių paskolino Amerikos Lietuvių Bendruomenės Valdyba. Vietiniai komitetai ir paskiri asmenys labai maloniai prašomi atkreipti dėmesį į Finansų Komisijos kreipimąsi ir paskubinti lėšų telkimą.

Latvių New Yorko organizacijų taryba mobilizuoja latvių dalyvavimą manifestacijoj. Latvijos Laisvės Komiteto pirmin. Hazners manifestacijos rengimo vyksmus skelbia ir ragina dalyvauti komiteto leidžiamame biuletenyje. Pasitarimuose su latvių veikėjais dalyvavo K-LNA koordinatoriai A. Sniečkus ir R. Kezys. Pirmas lėšų įnašas iš latvių — inž. Paeglės 100 dolerių.

Čiurlionio ansamblio 25 metų jubiliejinio koncerto New Yorke proga yra leidžiamas specialus leidinys, kuris nemokamai bus dalinamas visiems, kurie atvyks į šį koncertą. Visos organizacijos, prekybininkai, bei kiti asmenys, kurie norėtų pasveikinti šį ansamblį tame leidiny jo jubiliejaus proga, yra prašomi iki spalio 15 pranešti Kęstučiui Miklui, 71 Farmers Ave., Plainview, N. Y. 11803 — telef. (516) WE 5-0896.

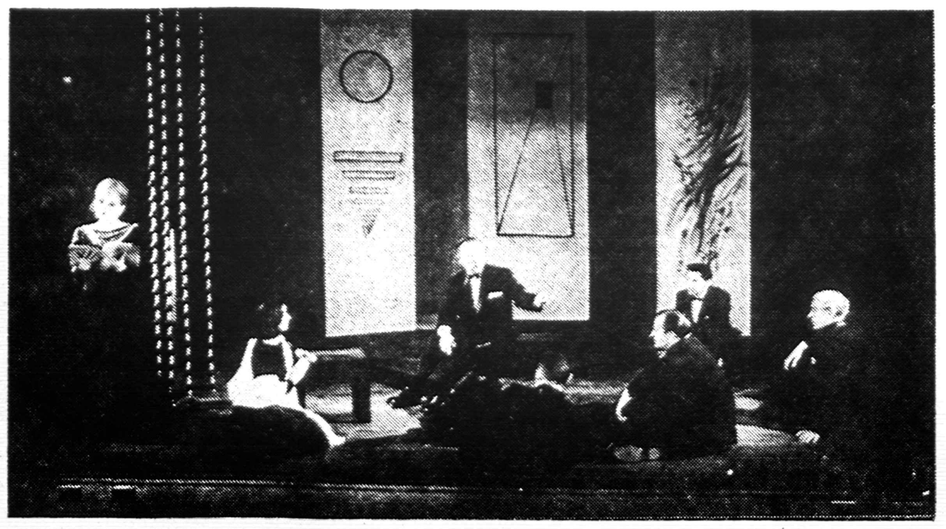

BOSTONE rugsėjo 26 d. 3 v. popiet Liet. Piliečių klubo salėje vaidinamos V. Krėvės kūrinių ištraukos. Režisuoja V. Valiukas. Vaidina New Yorko vaidintojų grupė. Čia matome sceną iš Dangaus ir žemės sūnų.

MENO PARODAI ARTĖJANT

Neužilgo lietuviškoji New Yorko visuomenė turės progos pamatyti dail. Birutės Vilkutaitytės Gedvilienės darbų parodą. Paroda rengiama spalio 2 ir 3 Apreiškimo parapijos salėje.

Tėvų Saleziečių geradariai New Yorke

New Yorke lietuviai buriasi į rėmėjų būrelį, kuris remia tėvų saleziečių vedamą lietuvišką gimnaziją Italijoje Castelnuove. Kiekviena šeima, pavienis asmuo ar organizacija, priklausantys rėmėjų būreliui, aukoja 1 dol. į mėnesį šiam tikslui. Būreliui priklauso šie geradariai: Z. Bacevičius, I. Banaitienė, Em. Bliuvienė, R. ir J. Bružinskai, J. Ceilius, J. ir B. Čepukai, L. ir P. Elviai, G. ir Alf. Jankauskai, O.J. ir V. Kerminai, D. Kivertytė, R. Kondratienė, A. ir A. Krinickai, Lietuvių Katalikių Moterų Kultūrinė Draugija, A. ir St. Nutautai, T. Paknytė, L. ir M. Pleskai, J. ir Ant. Pumpučiai, M. Shalins, A. ir V. Stasiūnai, Br. ir V. Vaičiulai, E. ir K. Vainiai, A. Vasiliauskienė, Aleksandras ir Dr. E. Vilčinskai, T. ir Ant. Visminai, V. ir Ig. Zitikai, St. Žiupka, kun. A. Paškus. Tėvai saleziečiai ir lietuviai berniukai, kurie mokosi toje gimnazijoje, yra labai dėkingi savo geradariams. (A.J.)

Čiurlionio ansamblio buvusieji nariai Lietuvoje, Austrijoj, Vokietijoj ir čia, Amerikoj, bet dabar gyveną New Yorko bei New Jersey apylinkėj, ryšium su Čiurlionio ansamblio 25 metų jubiliejiniu koncertu, įvykstančiu lapkričio 27 d. New Yorke, yra prašomi atsiliepti pranešant apie save raštu ar telefonu iki spalio 9 dienos Kęstučiui Miklui, 71 Farmers Ave., Plainview, L.I., N.Y. 11803 — telef. (516) WE 5-0896.

Dailininkė yra duktė Juozo Vilkutaičio Keturakio — "Amerika Pirty" autoriaus. Ji gimė 1917 kovo 9 Kazanės mieste, Rusijoje. Pradžios mokslus ir gimnaziją išėjo Prienuose 1934. Tais pat metais išlaikė egzaminus į antrąjį Meno mokyklos kursą Kaune. Per tris pirmuosius metus susipažino su visomis dailiojo meno šakomis, studijuodama pas dailininkus —A. Varną, V.K. Jonyną, Mackevičių, J. Mikėną, Sileiką, St. Ušinską, ir kitus. Ketvirtais ir penktais metais, pasirinkusi grafiką savo specialybe, mokėsi prof. Adomo Galdiko vedamoj grafikos studijoj ir 1939 įsigijo dailininkės -grafikės vardą.

Tų metų rudenį buvo paskirta paišybos mokytoja Šiaulių valstybėse berniukų ir mergaičių gimnazijose, kur dirbo ligi 1941. Tais metais ištekėjus už V. Gedvilo, persikėlė gyventi į Telšius, kur Telšių valstybės amatų mokykloje dėstė braižybą ir paišybą, laikinai dirbdama kaip Žemaičių teatro dekoratorė. 1943 dalyvavo Žemaičių dailininkų parodoje Telšiuose ir tais pat metais žemaičių mokslo ir meno centro dailininkų sekcijos suruoštoje parodoje Šiauliuose. Tuo metu jos darbų įsigijo Telšių vyskupija, Žemės Ūkio Vadyba Kaune, Vaičaičių bažnyčia ir k.

Pasitraukus į Vokietiją 1944, Augsburge sukūrė keletą didesnių dekoratyvinės tapybos kompozicijų ir eilę mažesnių grafikos darbų. Atvykus Amerikon, daugiau pasireiškė knygų iliustravimu: Jurgio Jankaus "Po raganos kirviu," Petronėlės Orintaitės "Teofilė nuo Kražantės," keletas "Eglutės" numerių; parengė viršelius Nelės Mazalaitės "Gintariniam vartam", "Mėnuo vadinamas medaus," ir kitom knygom. Taip pat sukūrė visą eilę lietuviškų atviruku. Pirmojoje lietuvių dailininkų suruoštoje parodoje New Yorke pasirodė pirmą kartą su tapyba. Vėliau dalyvavo parodose Chicagoje, Bostone, Almaus galerijoje New Yorke ir keliose moterų dailininkių parodose. Pereitais metais pagamino dekoracijas Marymount Manhattan kolegijoje pastatytam vaidinimui, Christopher Fry "Phoenix Too Frequent."

Šiuo metu yra atsidavusi tik tapybai.

Salvinija Gedvilaitė

Liudos Mikulskytės vyriškų ir moteriškų drabužių krautuvė atidaroma šį penktadienį, rugsėjo 24. Krautuvėje yra didelis įvairiausių drabužių pasirinkimas. Taip pat gaunamos viskiausios medžiagos siuntiniams į Lietuvą. Krautuvės adresas: 95-04 Jamaica Ave., tel. 849-7240 (Sk.)

Išnuomojamas butas iš 4 kambarių, I-me aukšte, East New Yorke, arti IND ir BMT stočių. Gazas ir elektra šeimininko. Labai prieinama kaina! Galima skambinti ir dienomis DI 6-6799.

PASAULINĖJE PARODOJE prie Canada Dry gėrimų skyriaus iš k. į d. Gražina M. Siemaškaitė, Eugenija J. Garunkštytė, jos sesuo Kristina Garukštytė.

Cafe Geiger
206 East 86th Street
(tarp 2 ir 3 Ave.)
New York, N. Y.
Tel. RE 4-4428
Vedėjas: Helmut Vollmer
KASDIEN KONCERTAI nuo 4 val. p.p.
Užkandžiai iš nuosavos virtuvės
Puikiausia vokiška virtuvė: pietūs-vakarienė

BOSTONO ŽINIOS

Iš New Yorko atvykusi vaidintojų grupė šį sekmadienį, rugsėjo 26 3 v. popiet Liet. piliečių klube vaidins V. Krėvės veikalų ištraukas. Režisuoja V. Valiukas, vaidina V. Jonuškaitė (kaip viešnia), E. Oślapienė, V. Abromaitis, L. Karmazinas, E. Liogys, K. Vasiliauskas ir V. Valiukas. Dekoracijos dail. A. Elskaus.

Šv. Petro bažnyčioje metinės misijos pradedamos rugsėjo 26 d. 2:30 val. popiet. Pirmoji savaitė skiriama lietuviškai kalbantiems vyrams ir moterims. Pamokslai bus sakomi rytais 9 val. ir vakarais 7:30 val. Lietuvių kalba misijas ves iš Romos atvykęs kun. prel. V. Balčiūnas. Antroji savaitė skiriama angliškai kalbantiems parapiečiams ir jaunimui.

Prel. Pr. Virmauskis, šv. Petro lietuvių parapijos klebonas, kitais metais švenčia 50 m. savo kunigystės sukaktį. Kunigu jis buvo įšventintas 1916 birželio 2. Šios sukakties proga parapijos metinė vakarienė ruošiama birželio 12. Blinstrubs Village patalpoje. Vakarienės metu bus pagerbtas Jubiliatas.

Rožančaus pamaldos spalio mėn. šv. Petro baržnyčioje 7:30 v.v., sekmadieniais 2:30 val. popiet.

Vartoto popieriaus rinkliava Bostono arkivyskupijos labdaros fondui bus rugsėjo 26. Aukojamą popierių reikia sunešti į šv. Petro lietuvių parapijos klebonijos kiemą arba prie parapijos salės prie E. 7-tos gatvės. Popieriaus surinkimu arkivyskupijoje rūpinasi CYO.

Kun. Pr. Jakimavičius-Jackmauh, S.J. kuris jau 18 metų yra misijonierium Jamaicos saloje, Vakarų Indijoje, keletui savaičių parvykęs atostogoms pas savo tėvelius ir brolius. So. Bostone. Jo tėvai ir draugai spalio 23 šv. Petro parapijos salėje ruošia išleistuvių kavutę.

Bostono vyrų sekstetas išpildys programą pirmame rudens parengime spalio 2 Lietuvių Piliečių Draugijos salėje. Pradžia 7:30 val. vak. Šokiams gros vokiečių orkestras. Vakarą rengia Bostono lietuvių skautų tėvų komitetas. Pelnas skiriamas Atlanto rajono skautų stovyklavietei įsigyti.

CAMBRIDGE, MASS.

Katalikių Moterų Sąjungos 4 kuopa Cambridge, Mass., ruošia įdomų ir neįprastą parengimą—inscenizuotas lietuviškas vestuves spalio 3, 2 val. 30 min. popiet, lietuvių klubo salėje. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

DARBININKO
RUDENS POBŪVIS
Spalio 3, 1965
sekmadienį
ŠV. SILVESTRO PARAPIJOS
erdvioje salėje
398 GRANT AVE., Grant & McKinley, BROOKLYN, N.Y.
Tarp Atlantic Ave. ir Conduit Pkwy, Kennedy Airport link

Programoje:
- Matūzų lietuviški filmai,
- Talentų pasirodymas,
- Įvairūs laimėjimai,
- Gausios įėjimo dovanos,
- Šokiai, grojant Gutauskų orkestrui.

Pradžia 4:30 val. p.p.
Įėjimas tik $2.00
Veiks *Darbininko* kioskas. Gausybė lietuviškų valgių ir pyragų, gamintų namuose... Visi kviečiami atsilankyti į pobūvį ir tuo pačiu paremti mūsų spaudos darbą bei Kultūros Židinio statybą.

Kompozitoriaus
DARIAUS LAPINSKO
KONCERTAS
spalio 10, sekmadienį
4:00 val. popiet
Brooklyno kolegijos
WALT WHITMAN AUDITORIJOJE
Bedford Ave. ir Avenue H
Dalyvauja:
solistė
Aldona Stempužienė
pianistė
Aldona Kepalaitė
ir
Edw. Gerberio vadovaujamas
Filharmonijos orkestras
Diriguos kompozitorius
Darius Lapinskas
Bilietų kaina $5.00, $3.00 ir $2.00
Visus maloniai kviečia atsilankyti
New Yorko Ateitininkai